

ul. Strzegomska 42 j / 14, 53-611 Wrocław, Polska
www.geoplan.com.pl, email: info@geoplan.com.pl
tel/fax: (+48)71/3590509, kom. 0501475117
NIP 8981635959, REGON 932773864

GEOPLAN

Investor:
GMINA BIERUŃ
ul. Rynek 14
43 – 150 Bieruń

Temat:
**MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO TERENU POŁOŻONEGO W REJONIE
OBSZARU STAROMIEJSKIEGO I GROBLI**

Zakres dokumentów:
Prognoza oddziaływania na środowisko

Data:
21 grudnia 2017 r.
Aktualizacja: 10.01.2022 r.

Zespół autorski:
mgr inż. Adrian Luszka – upr. Z-381/KW/247/2014 główny projektant
mgr Tomasz Miłowski - spec. z zakresu ochrony środowiska
mgr inż. Katarzyna Matusiak - projektant

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE.....	4
1.1	CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	4
1.2	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	6
1.3	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU ...	6
1.4	USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	7
2.	CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA.....	11
2.1	POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE	11
2.2	BUDOWA GEOLOGICZNA.....	11
2.3	WODY POWIERZCHNIOWE	11
2.4	WODY PODZIEMNE	12
2.5	KLIMAT I WARUNKI TOPOKLIMATYCZNE	14
2.6	UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE, OSIADANIA TERENU NA SKUTEK EKSPLOATACJI GÓRNICZEJ.....	15
2.7	GLEBY	16
2.8	ZASOBY NATURALNE	17
2.9	PRZYRODA OŻYWIONA.....	17
2.10	OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R. ORAZ KORYTARZE EKOLOGICZNE	18
2.11	KRAJOBRAZ	19
2.12	ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH	20
2.13	STAN POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	12
2.14	JAKOŚĆ KLIMATU AKUSTYCZNEGO	12
3.	OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU	20
4.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	20
5.	SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU	20
5.1	WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE	20
5.2	WPŁYW NA WODY PODZIEMNE	21
5.3	WPŁYW NA KLIMAT	22
5.4	WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU	22
5.5	WPŁYW NA GLEBY	22
5.6	WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE	22
5.7	WPŁYW NA PRZYRODĘ OŻYWIONĄ.....	22
5.8	WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R. I NA KORYTARZE EKOLOGICZNE	23
5.9	WPŁYW NA KRAJOBRAZ	24
5.10	WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH	24
5.11	WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	24
5.11.1	JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	24
5.11.2	KLIMAT AKUSTYCZNY	25
5.11.3	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	26
5.11.4	GOSPODARKA ODPADAMI.....	26
5.11.5	TERENY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ	26
5.11.6	ZAGROŻENIE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI	27
6	PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	27
7	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	27
8	MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000	29

9	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	29
10	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	29
11	LITERATURA.....	31
12	DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA	31

Spis rysunków

- Rys. 1   Położenie geograficzne
Rys. 2   Wskazanie terenów z możliwością urbanizacji

Oświadczanie zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2373 ze zm.).

Oświadczam, że ja, Tomasz Miłowski spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 pkt 1 i 2 ww. ustawy: w 2003 r. ukończyłem studia wyższe z dziedziny geologii oraz w 2011 r. studia podyplomowe z zakresu prawnych problemów górnictwa i ochrony środowiska. W latach 2005 – 2020 wykonałem lub brałem udział w wykonaniu kilkuset prognoz oddziaływania na środowisko, raportów oddziaływania na środowisko oraz innych opracowań dotyczących ochrony środowiska. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Tomasz Miłowski
Miłowski

1. WPROWADZENIE

1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko sporządzanego projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Bierunia dla terenu położonego w rejonie obszaru Staromiejskiego i Grobli. W związku z negatywną opinią Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska znak WOOŚ.410.63.2018.PB wprowadzono do projektu planu zmiany zwiększające zakres ochrony zbiorników znajdujących się na terenie oznaczonym symbolem K14.US-ZP. W jego granicach ustalono wydzielania wewnętrzne B, które pozwolą zachować cenne przyrodniczo tereny. Następnie w wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych w 2018 r. i 2019 r. (odbyły się m.in. trzy wyłożenia do publicznego wglądu), nieprzyjęcia przez Radę Miejską projektu uchwały oraz koniecznością znalezienia rozwiązania kompromisowego w odniesieniu do „kształtu” projektu planu, w szczególności dla południowego sąsiedztwa terenu E12.ZP/Ukr (gródka stożkowego – Kopca), a następnie wprowadzenia w 2020 r. do obiegu prawnego nowych map szczególnego zagrożenia powodzią, wprowadzono szereg zmian. Do najistotniejszych z nich należą:

- Wydzielono teren zabudowy usługowej E19.U, dla którego między innymi, z uwagi na położenie w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat), dla nowej zabudowy wprowadzono szereg ustaleń mających na celu zminimalizowanie szkód, jakie mogą mieć miejsce w wyniku potencjalnej powodzi.
- Wydzielono teren zieleni urządzonej lub parkingów E18.ZP-KSp w bezpośrednim sąsiedztwie terenu E19.U z 50% udziałem powierzchni biologicznie czynnej.
- Poszerzono drogę 3.KDZ do parametrów zgodnych z klasą tej drogi.
- Zmieniono klasę ul. Łędzińskiej z lokalnej na główną (2.KDG).
- Zmieniono teren B7.P-U na teren B7.U(P), tj. obiekty produkcyjne, składy i magazyny będą stanowiły tymczasowe zagospodarowanie (do 10 lat od dnia obowiązywania planu).
- Wydzielono tereny: D15.MN-U i I8.MN-U z terenów MN, tj. wprowadzono równoważną funkcję usługową na stosunkowo niewielkich terenach.

Wyżej wymienione wprowadzone zmiany nie będą miały istotnego wpływu na stan środowiska, a co istotne o pozytywnym wpływie można mówić w odniesieniu do poszerzenia terenu przeznaczanego pod zieleń urządzonej kosztem terenów inwestycyjnych.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z przepisu art. 51 ust 1 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Podstawowym celem prognozy jest wykazanie, jak określone w planie kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy wpłyną na środowisko i czy – a jeśli tak to w jakim stopniu – naruszą zasady prawidłowej gospodarki zasobami naturalnymi. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenów ma formę prognozy. Nie jest ona dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami planu, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą ich realizacja na poszczególne komponenty środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także ludzi, dobra materialne oraz dobra kultury.

Niniejszy dokument został sporządzony w oparciu o wymogi wynikające z przepisu art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z wyżej wymienionym artykułem sporządzana prognoza:

- a) zawiera:

- ustalenia i główne cele projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
  - informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
  - informacje na temat przewidywanych możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko,
  - propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
  - streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- b) określa, analizuje i ocenia:
- istniejący stan środowiska,
  - potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
  - przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko przy realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
  - istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
  - cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele zostały uwzględnione;
- c) przedstawia:
- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,
  - możliwości rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do obszaru Natura 2000.

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu miasta Bierunia powiązany jest z następującymi dokumentami:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13 września 2016r., poz. 4619),
- Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bierunia, przyjętej uchwałą Nr VI/6/2020 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 28 maja 2020 r.,
- Opracowanie ekofizjograficzne dla miasta Bierunia opracowane przez firmę EKOID, Katowice, 2010 r.;
- Opracowanie ekofizjograficzne dla całego miasta Bierunia, Geologic Tomasz Miłowski, Rybnik, grudzień 2016 r.
- Waloryzacja przyrodnicza gminy Bieruń, Zakład Badawczo-Uslugowy „Ekos”, Bieruń, 2012 r.

Obowiązujące na analizowanym obszarze mpzp:

- zmiana miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego centralnego obszaru miejscowości Bieruń Stary (Uchwała Nr V/5/2003 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 29 maja 2003r.);
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w rejonie ul. Licealnej, Słowackiego, Kopcowej i rzeki Mlecznej w Bieruniu (Uchwała Nr VI/1/2005 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 31 maja 2005r.);
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego pomiędzy ulicami Kopcową, Słowackiego, Licealną, rzeką Mleczną, ul. Wylotową oraz Potokiem Stawowym (Uchwała Nr V/2/2007 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 29 maja 2007 r.);
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie ul. Licealnej, Słowackiego, Kopcowej i rzeki Mlecznej (Uchwała Nr XII/3/2012 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 30 sierpnia 2012 r.);
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych pomiędzy ul. Chemików, ul. Turyńską i linią kolejową relacji Tychy – Łędziny – etap I (Uchwała Nr II/6/2015 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 26 lutego 2015 r.);

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych pomiędzy ul. Chemików, ul. Turyńską i linią kolejową relacji Tychy – Łęczyny – Etap II (Uchwała Nr III/14/2016 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 31 marca 2016 r.).

1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zapoznano się z projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w tym z wnioskami do planu;
- zapoznano się z danymi fizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty prognozą;
- dokonano oceny projektu MPZP w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych, w tym przepisów gminnych;
- przeprowadzono wizję obszaru objętego prognozą w październiku 2016 r. i w czerwcu 2017 r.;
- dokonano analizy czynników potencjalnie mogących przynieść negatywne skutki dla środowiska.

1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Sporządzając niniejszą prognozę, nie dostrzeżono celów ochrony środowiska określonych w przepisach prawa międzynarodowego, wspólnotowego oraz krajowego, które odnosiłyby się bezpośrednio do obszaru objętego sporządzeniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, tak pod względem geograficznym, jak i funkcjonalnym. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że prawodawstwo krajowe, międzynarodowe i wspólnotowe w sposób mniej lub bardziej abstrakcyjny formułuje określone zasady postępowania (np. nakazy i zakazy). Odnoszą się one również do zagadnień z zakresu ochrony środowiska związanych ze stanowieniem prawa miejscowego.

Do najważniejszych i uwzględnionych w projekcie planu aktów prawnych szczebla krajowego, zawierających cele ochrony środowiska, należą:

- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1098 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 779 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 888 ze zm.),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2373 ze zm.).

Podkreślenia wymaga fakt, że jednym z podstawowych celów wspólnotowych w zakresie udziału społeczeństwa w ochronie środowiska oraz oceny wpływu na środowisko planów i programów jest przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektowanego dokumentu w oparciu o przepisy rozdziału 1 działu IV ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, uwzględniającej dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. U. UE. L. 01. 197. 30). W granicach sporządzenia mpzp nie ma obszarów sieci Natura 2000, których podstawą wyznaczania są przepisy prawa wspólnotowego – tzw. Dyrektywy Ptasiej i Siedliskowej. Podsumowując, zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, które w świetle art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu

przestrzennym (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 741 ze zm.) obligatoryjnie ustala się w planie, oparte są na normach prawa krajowego, zgodnych z prawem wspólnotowym oraz międzynarodowym.

1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie obszaru Staromiejskiego i Grobli przystąpiono na podstawie Uchwał Rady Miejskiej w Bieruniu: Nr VII/20/2016 z dnia 30 czerwca 2016 r. oraz Nr II/4/2017 z dnia 23 lutego 2017 r. Konieczność sporządzenia niniejszego planu miejscowego wynika przede wszystkim z utworzenia Zespołu parków kulturowych pod nazwami Park Kulturowy dla Obszaru Staromiejskiego i Park Kulturowy dla Obszaru Grobli uchwałą Nr III/6/2016 z dnia 31 marca 2016r., do czego obliguje art. 16 ust. 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 710 ze zm.). Ponadto sporządzenie planu ma na celu uregulowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej tego obszaru, przeorganizowanie układu komunikacyjnego, w tym stworzenie wschodniego obejścia centrum miasta, dostosowanie jego zapisów do aktualnych wymagań prawnych (część obowiązujących dotychczas na tym obszarze planów miejscowych nie spełnia wymagań ustawowych) oraz ułatwienie procesów inwestycyjnych. W projekcie mpzp ustalono następujące przeznaczenia terenów:

- MW – teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;
- MW-U – teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej;
- MN – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- MN-U – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej;
- UP/MW – teren zabudowy usług publicznych z towarzyszącą zabudową mieszkaniową wielorodzinną;
- U – teren zabudowy usługowej;
- UP/UG – teren zabudowy usług publicznych z towarzyszącą zabudową usług gastronomii;
- UP – teren zabudowy usług publicznych;
- UO – teren zabudowy usług oświaty;
- Ukr – teren zabudowy usług kultu religijnego;
- U-KSp – teren zabudowy usługowej lub parkingów;
- US-ZP – teren usług sportu i rekreacji lub zieleni urządzonej;
- U(P) – teren zabudowy usługowej oraz tymczasowo zagospodarowany, urządzany i użytkowany pod obiekty produkcyjne, składy i magazyny;
- P-U – teren obiektów produkcyjnych, składów i magazynów lub zabudowy usługowej;
- ZP/Ukr – teren zieleni urządzonej z towarzyszącą zabudową usług kultu religijnego;
- ZP-KSp – teren zieleni urządzonej lub parkingów;
- ZP – teren zieleni urządzonej;
- ZC – teren cmentarza;
- R – teren rolniczy;
- WH – teren urządzeń wodnych;
- WS – teren wód powierzchniowych śródlądowych;
- KK – teren komunikacji kolejowej;
- KSp – teren parkingu;
- KPR – teren komunikacji pieszo-rowerowej;
- KP – teren wydzielonego placu pieszego;
- KDGP – teren dróg publicznych klasy głównej przyspieszonej;
- KDG – teren dróg publicznych klasy głównej;
- KDZ – teren dróg publicznych klasy zbiorczej;
- KDL – teren dróg publicznych klasy lokalnej;
- KDD – teren dróg publicznych klasy dojazdowej;
- KDW – teren dróg wewnętrznych;

- IG – teren infrastruktury gazowniczej.

W projekcie planu uwzględniono wymagania ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury poprzez ustalenie przeznaczeń terenów oraz zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, a także parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu (m.in. maksymalnej wysokości zabudowy, geometrii, kolorystyki i pokrycia dachów) w sposób harmonizujący ze stanem faktycznym tak samego obszaru planu, jak i jego najbliższego sąsiedztwa, zgodnie uwarunkowaniami przyrodniczymi, funkcjonalnymi i zapisami obowiązującego Studium oraz z uwzględnieniem wniosków mieszkańców. Projekt miejscowego planu w kontekście terenów z możliwością realizacji zabudowy przeznacza przedmiotowy obszar przede wszystkim pod funkcję mieszkaniową – głównie jednorodzinną, w tym z równoważnymi usługami. Zdecydowanie mniejszy udział przypada terenom zabudowy: mieszkaniowej wielorodzinnej, różnego rodzaju usługowej, w tym o charakterze publicznym czy produkcyjno-usługowej. Koncepcja częściowo sankcjonuje stan istniejący, jednak wydziela również dodatkowe tereny inwestycyjne, które uzupełniają niezagospodarowane luki, bądź poszerzają zasięg przestrzeny występującej zabudowy, ale również aktywizują zupełnie nowe obszary (np. w północnej części mpzp), zgodnie z polityką przestrzenną Studium. Dopełnieniem terenów zurbanizowanych oraz komunikacyjnych (w postaci dróg publicznych i wewnętrznych, terenów komunikacji pieszo-rowerowej, placu pieszego, terenów komunikacji kolejowej oraz parkingów) są przestrzenie „zielone”, w tym także usługi sportu i rekreacji.

Na przeważającej części analizowanego obszaru obowiązują mpzp. Jedynie niewielki obszar w północnej części nie posiada obowiązującego planu. W takich okolicznościach proces zabudowywania terenów przebiega na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Instrument ten uznaje się za niedoskonały z punktu widzenia zrównoważonej polityki przestrzennej, w związku z czym uchwalenie planu pozwoli na racjonalne gospodarowanie przestrzenią w oparciu o wymagania ładu przestrzennego. Przedmiotowy projekt planu miejscowego wprowadza względem ww. opracowań korekty w zakresie przestrzennego zasięgu niektórych przeznaczeń terenów i wprowadza bardziej precyzyjne parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, co pozwoli na racjonalne gospodarowanie przestrzenią w oparciu o wymagania ładu przestrzennego.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nie narusza ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bierunia, przyjętej uchwałą Nr VI/6/2020 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 28 maja 2020 r. Odstąpienie od ww. wymogu wynika z zastanego stanu faktycznego, w szczególności dotyczy to niżej opisanych sytuacji. Tereny: J2.P-U (teren obiektów produkcyjnych, składów i magazynów lub zabudowy usługowej) oraz J3.MN (teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej) w obowiązującym studium wyłączone są spod zabudowy, jednakże faktycznie zlokalizowana jest na nich ferma drobiu z zabudową mieszkaniową. Analogicznie sytuacja wygląda na terenie D4.MN zajęтым pod zabudowę mieszkaniową, w studium to teren korytarza ekologicznego miasta wyłączony z zabudowy oraz terenie B7.U(P), na którym funkcjonuje zakład mleczarski, a w studium ustalony został obszar staromiejski (bez możliwości lokalizowania produkcji). Także teren D15.MN-U posiada ustalenie odmienne od ustaleń studium – obszar zieleni miejskiej, w tym przypadku jest to uznanie przeznaczenia z planu dotychczas obowiązującego.

Krajobraz przedmiotowego planu cechuje znaczne zróżnicowanie, polegające na współistnieniu terenów zurbanizowanych z przeplatającymi je obszarami „otwartymi”, w postaci zieleni urządzonej, terenów rolniczych, czy wód powierzchniowych śródlądowych. Na jego strukturę funkcjonalno-przestrzenną składają się: tereny mieszkaniowe i mieszkaniowo-usługowe, usługowe (w tym usługi turystyki, publiczne, gastronomii, oświaty, kultu religijnego oraz sportu i rekreacji), produkcyjno-usługowe, obszary związane z komunikacją – pieszą, rowerową, samochodową i kolejową, tereny infrastruktury technicznej oraz wspomniane wcześniej tereny „otwarte”. Największy stopień zurbanizowania dotyczy zachodniej części planu, w tym obszarze śródmiejskiego. Obowiązujące Studium, a w myśl za nim przedmiotowy plan, kształtują zmiany przestrzenne analizowanego terenu w kierunku zwiększenia powierzchni obszarów inwestycyjnych, kosztem przestrzeni dotąd niezabudowanych. Charakterystycznymi elementami krajobrazu są – przeznaczone w projektowanym planie pod zieleni urządzonej – przebiegające z północy na południe groble, w tym

Grobła Wielkiego Stawu Bieruńskiego, budynki kościoła św. Bartłomieja Apostoła i Sanktuarium Św. Walentego oraz rzeka Mleczna.

Plan uwzględnia występowanie wszystkich obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków, chroni prawem miejscowym te, które są ujęte w gminnej ewidencji zabytków (GEZ) oraz wskazane do wpisania do GEZ. Uwzględnia Park Kulturowy dla obszaru Staromiejskiego oraz Park Kulturowy dla obszaru Grobli, w obrębie których należy uwzględnić wymogi wynikające z uch. Nr III/6/2016 z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie ich utworzenia. Wyznacza także strefy ochrony konserwatorskiej, w tym: „B3” – ochrony konserwatorskiej, „K” ochrony krajobrazu oraz „E” – ochrony ekspozycji. Wszystkie ww. walory zostały uwzględnione w procesie projektowym, poprzez ustalenie odpowiednich przeznaczeń terenów, określenie – wpływających również na krajobraz – właściwych parametrów i wskaźników zabudowy, zasad sytuowania zabudowy uzupełniającej oraz objęcie ochroną wszystkich elementów cennych pod względem kulturowym.

Na obszarze planu nie zostały wyznaczone krajobrazy priorytetowe określone w audycie krajobrazowym oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województwa.

Plan wprowadza ustalenia dotyczące zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, a także zaopatrzenia w wodę, unieszkodliwiania ścieków sanitarnych i przemysłowych oraz odprowadzania wód opadowych i roztopowych, mające na względzie środowisko naturalne, w tym zasoby wodne. Dodatkowo wyznacza granice stref z ograniczeniami w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu od cmentarza – 50 m i 50 m ÷ 150 m, dla których wprowadza odpowiednie obostrzenia m.in. odnośnie zaopatrzenia w wodę. W zakresie ochrony przed powodzią wyznacza tereny urządzeń wodnych, dopuszcza te obiekty także w ramach uzupełniającego sposobu zagospodarowania na terenach usług sportu i rekreacji lub zieleni parkowej oraz wód powierzchniowych śródlądowych, ustala obszary zagrożone powodzią i tereny zalewowe, wg SUiKZP oraz obszary narażone na zalanie w wyniku eksploatacji węgla kamiennego, wg SUiKZP, a także uwzględnia występowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat) oraz terenów narażonych na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego, a także uwzględnia strefy ochrony wałów przeciwpowodziowych. Na obszarze planu nie występują tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych. W związku z negatywną opinią Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska znak WOOŚ.410.63.2018.PB wprowadzono do projektu zmiany umożliwiające ochronę zbiorników znajdujących się na terenie K14.US-ZP. W obrębie tych terenów ustalono wydzielenia wewnętrzne B, które pozwolą zachować cenne tereny.

Przedmiotowy plan znajduje się w zasięgu udokumentowanych złóż węgla kamiennego „Studzienice” oraz „Piasł”, obszaru górniczego „Bieruń II” oraz terenów górniczych „Bieruń II” i „Łędziny I”, których granice naniesiono na jego rysunek. Uwzględnia również granice filaru ochronnego.

W zasięgu opracowania występują dwa pomniki przyrody ożywionej, wobec których należy uwzględnić wymogi wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Na analizowanym terenie występują grunty leśne, które częściowo (w zasięgu drogi dojazdowej) wymagają zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. Z uwagi na fakt, że Bieruń jest miastem, zmiana przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolne nie wymaga uzyskania stosownej zgody. Ponadto część obszaru planu pozostawia się w użytkowaniu rolniczym.

Plan ustala minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (pbc) w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej – w zależności od przeznaczenia – na poziomie 0%-90%. Wartości 0% dotyczą jednego terenu zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej, jednego – zabudowy usługowej oraz dwóch terenów zabudowy usług kultu religijnego (kapliczki) i każdorazowo wynikają z istniejącego zagospodarowania. Jednocześnie wskaźnik pbc równy 90% można uznać za mający znaczny pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze. Dodatkowo plan wyznacza tereny zieleni urządzonej, rolnicze, wód powierzchniowych śródlądowych oraz urządzeń wodnych (wały), które składają się na system „obszarów zielonych” Bierunia. Zarówno wymóg pozostawienia powierzchni biologicznie czynnej jak i pozostawienie wolnych od zabudowy przestrzeni wpłynię

korzystnie na zasoby przyrodnicze oraz różnorodność biologiczną i jest elementem nieodzownym do funkcjonowania środowiska jako układu ekologicznego.

Mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo ludzi, plan miejscowy wprowadza szereg ustaleń z zakresu ochrony środowiska, m.in. obowiązek utrzymania standardów emisyjnych przez nowe obiekty budowlane zgodnie z aktami wykonawczymi do ustawy Prawo ochrony środowiska, czy zakaz lokalizowania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zgodnych z aktami wykonawczymi do ustawy o udostępnianiu informacji, za wyjątkiem infrastruktury technicznej. Ustala również ochronę przed hałasem poprzez uwzględnienie maksymalnego – dopuszczalnego poziomu hałasu na terenach MW, MW-U, MN, MN-U, UP, UP/MW, UP/UG, OU oraz US-ZP, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Dla funkcji usługowej w ramach większości przeznaczeń ją dopuszczających zakazuje lokalizowania: usług uciążliwych, związanych z gospodarowaniem odpadami, związanych z obróbką metalu lub drewna (dla części terenów z wykluczeniem wyrobów jubilerskich), handlu hurtowego, handlu opałem, warsztatów i myjni samochodowych oraz stacji paliw. Dla terenów P-U oraz U(P) dodatkowo precyzuje rodzaj dopuszczonej działalności produkcyjnej, składowej i magazynowej. Ponadto wskazuje granice filaru ochronnego oraz stref z ograniczeniami w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu od cmentarza – 50 m i 50 m ÷ 150 m.

W zakresie ochrony przed powodzią wyznacza się tereny urządzeń wodnych oraz dopuszcza się te obiekty w ramach uzupełniającego sposobu zagospodarowania na terenach usług sportu i rekreacji lub zieleni parkowej oraz wód powierzchniowych śródlądowych. Ustala tereny zagrożone powodzią i tereny zalewowe oraz obszary narażonego na zalanie w wyniku eksploatacji węgla kamiennego (wg SUIKZP), w obrębie których zakazuje lokalizowania kondygnacji podziemnych oraz nakazuje wynoszenie poziomu parteru budynków na minimalną wysokość – 1m nad poziom terenu. Uwzględnia występowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią: na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat), na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat) oraz między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym, odwołując się do przepisów Prawa wodnego. Dodatkowo podczas realizacji nowej zabudowy w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat) wprowadza ustalenia mające na celu zminimalizowanie szkód jakie mogą mieć miejsce w wyniku potencjalnej powodzi. W granicach planu znajduje się także obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat) oraz obszar obejmujący tereny narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego. Plan uwzględnia strefy ochrony wałów przeciwpowodziowych. Na obszarze planu nie występują tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych.

W zakresie wymagań wynikających z potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, plan nakazuje zapewnienie miejsc postojowych dla pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową w ilości zgodnej z ustawą o drogach publicznych. Wprowadza ustalenia pozwalające spełnić wymogi związane z dostępem do budynków ww. osób tj. lokalizowanie pochylni przed liniami zabudowy. Jednocześnie nie wprowadza żadnych ograniczeń uniemożliwiających realizację rozwiązań architektonicznych dla ich potrzeb.

Przedmiotowy obszar znajduje się w przestrzeni w dużej mierze zurbanizowanej. Poszczególne funkcje terenów wyznaczono na zasadzie utrwalenia oraz umożliwienia „dogęszczenia” i kontynuacji istniejącego zainwestowania, posiadają one dostęp do infrastruktury technicznej, w tym dróg. Plan przewiduje budowę nowych odcinków dróg publicznych (tereny: 5.KDL – część północna, 8.KDL – część południowa, 10.KDD – część północna), co pozwoli między innymi zaktywizować nowe tereny inwestycyjne w północnej części obszaru planu. Ul. Lędzińską wykazano jako drogę klasy główna 2.KDG, przy czym jest to droga już istniejąca z wprowadzoną korektą w liniach rozgraniczających. Rozwiązania zawarte w planie miejscowym spełniają oczekiwania społeczne, umożliwiając na analizowanym terenie zarówno zamieszkanie, jak i prowadzenie działalności gospodarczej w postaci szeroko rozumianej działalności usługowej, utrwalając także istniejącą działalność produkcyjną, tym samym przyczyniając się do rozwoju gospodarczego miasta.

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA

2.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Pod względem administracyjnym analizowany obszar zlokalizowany jest w województwie śląskim, w mieście Bieruń, w granicach Starego Bierunia. Granice terenu objętego planem wyznacza od wschodu ul. Turyńska (DK44), od północy ul. Łędzińska, od zachodu rzeka Mleczna, od południa ul. Chemików i ul. Krakowska. W części południowo-wschodniej granica przebiega nieregularnie, bez oparcia w obiektach geograficznych. Powierzchnia terenu objętego planem to ok. 141,5 ha.

W ujęciu regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego¹ analizowany obszar znajduje się w całości w prowincji Wyżyny Polskie (34), podprowincji Wyżyna Śląsko Krakowska (341), w obrębie makroregionu Wyżyna Śląska (341.1), w obrębie mezoregionu Pagóry Jaworznickie (341.14).

2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA

Gmina Bieruń położona jest w środkowej części Górnośląskiego Zagłębia Węglowego (GZW), w obrębie tzw. niecki górnośląskiej. Nieckę wypełniają miąższe na 2000-3000 m osady morskie i molasowe karbonu dolnego (środkowy i górny turnej) i górnego (namur, westfal) leżące na bardzo starych skałach krystalicznych – wieku od prekambriu do dewonu. Granice GZW określa się właśnie zasięgiem utworów węglonośnych górnego karbonu, a miejscami także uskoków tektonicznych². Na nich zalegają utwory młodsze dolno- i środkowotriasowe, trzeciorzędowe i najmłodsze czwartorzędowe. W budowie geologicznej analizowanego obszaru biorą udział głównie osady czwartorzędowe zalegające na pokrywie trzeciorzędowych itów miocenijskich, spośród których wyłania się jedna wychodnia skał triasowych. Bezpośrednio na powierzchni występują tylko osady czwartorzędowe.

Skąły triasowe podłoża reprezentowane są przez dolomity i margle triasu dolnego oraz wapienie, margle i dolomity warstw błotnickich i gogolińskich deponowane w okresie triasu środkowego. Na tych skałach zalega czapa pokrywy trzeciorzędowej, pojawia się ona w części centralnej oraz w części północnej. Osady trzeciorzędowe reprezentowane są przez ility, mułki, piaski i piaszkowce warstw skawińskich, wielickich i grabowieckich okresu miocenijskiego.

Całą powierzchnie analizowanego obszaru przykrywają osady czwartorzędowe reprezentowane przez gliny zwałowe Q_p^3 , piaski i żwiry wodnolodowcowe Q_{pz}^3 oraz osady rzeczne dolin Mlecznej i Stawowego Q_h . Obecnie, ze względu na znaczne zurbanizowanie, powierzchniowa budowa geologiczna jest na części terenu przekształcona i dominują tu utwory antropogeniczne.

2.3 WODY POWIERZCHNIOWE

Wody płynące i stojące

Przez obszar objęty opracowaniem przepływają trzy ciekі posiadające hydronimy, tj. Mleczna, Stawowy i Ściernie. Mleczna płynie wzdłuż zachodniej granicy opracowania, zaś potok Stawowy przez część centralną. W części wschodniej do potoku Stawowego dopływa potok Ściernie. Na południe od ul. Chemików znajdują się tereny podmokłe związane z osiadaniem terenu. Powstały tu dwa duże zbiorniki o powierzchni ok. 4,42 ha oraz 0,69 ha oraz kilkanaście mniejszych, w których woda utrzymuje się w zależności od sytuacji hydrologicznej. Teren ten jest jednym z najcenniejszych pod względem przyrodniczym na terenie całego miasta Bierunia.

Rzeka Mleczna jest lewobrzeżnym, największym dopływem Gostyni, o powierzchni zlewni stanowiącej aż 42% zlewni Gostyni. Prace melioracyjne i regulacyjne w obrębie jej zlewni spowodowały zaburzenie stosunków wodnych. Jej dolina stanowi również teren osiadania górniczych do III kategorii włącznie na odcinku między ul. Solidarności a Sportową w Starym Bieruniu. Średni roczny przepływ (SSQ) w profilu wodowskazowym Bieruń Stary z wielolecia 1961-1999 wyniósł 1,38 m³/s. Przepływy średni niski (SNQ) i średni wysoki (SWQ) odpowiednio $Q_{SNQ} = 0,88$ m³/s i $Q_{SWQ} =$

¹ Kondracki J., Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa, 2001 r.;

² Jureczka J. i in., 2005: Atlas geologiczno-złożowy polskiej i czeskiej części Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. PIG, MŚ. Warszawa;

3,29 m³/s. Stany wód średnich (SSW), średnich niskich (SNW) i średnich wysokich (SWW) z wielolecia 1965-1986 wynosiły odpowiednio: H_{SSW} = 42 cm, H_{SNW} = 31 cm, H_{SWW} = 66 cm. Do rzeki Mlecznej odprowadzane są wody dołowe z kopalń poza Bieruniem: KWK „Wesoła” i KWK „Murcki-Staszic”, stąd należy wnioskować o zaburzonym reżimie przepływów i stanów wód, ale brak jest na ten temat bliższych informacji.

Koryto rzeki jest obustronnie obwałowane i chroni zabudowę Bierunia Starego. Podczas powodzi w lipcu 1997 r. poziom wielkiej wody (WWW) w Mlecznej wyniósł 222 cm, zaś przepływ (WWQ) aż 43,6 m³/s, ale utrzymał się w międzywalu. Brak jest danych pomiarowych z powodzi w 2010 r., ale wody także utrzymały się w międzywalu, pojawiły się jedynie lokalne podtopienia.

Do rzeki Mlecznej na terenie Bierunia Starego uchodzi także niewielki potok Stawowy odwadniający dno dawnego Wielkiego Stawu Bieruńskiego, płynący wzdłuż ul. Chemików, który odwadnia obecnie m.in. zawadzone niecki z osiadań w wyniku eksploatacji górniczej KWK „Piaś” między ul. Turyńską, Krakowską i Chemików oraz z rejonu ul. Hodowlanej po osiadaniach w obszarze eksploatacji dawnej KWK „Ziemowit”. Tereny te zostały dodatkowo zalane podczas powodzi w 2010 r.

Jednolite części wód powierzchniowych

Cały analizowany teren znajduje się w zlewni JCWP Mleczna (kod PLRW: 20006211889). Wszystkie trzy przepływające tu ciek, a więc Mleczna, Potok Stawowy i Potok Ściernie ujęte są jako ten JCWP.

Zagrożenie powodziowe

Na analizowanym obszarze występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Należy do nich obszar międzywala rzeki Mlecznej. Ponadto na mapach KZGW z 2020 r. wyznaczone zostały: obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat) oraz na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat), a także obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat) oraz obszar obejmujący tereny narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z 2013 r. wskazywano różne zasięgi zagrożeń powodziowych, w tym związanych ściśle z osiadaniem terenu powstałymi na skutek podziemnej eksploatacji węgla kamiennego. Dane dotyczące różnych zjawisk powodziowych mają charakter archiwalny i są trudne do jednoznacznej weryfikacji. Na analizowanym terenie wskazywano m.in. teren istniejącego zalewiska powstałego na skutek eksploatacji węgla kamiennego, tereny możliwych zalewisk na skutek przyszłej eksploatacji węgla, a także tereny zagrożone zalaniem w wyniku przerwania wałów oraz awarii urządzeń odwadniających. Na terenie miasta Bieruń zagadnienia powodziowe są niezwykle skomplikowane, gdyż na gęstą sieć hydrograficzną nakładają się postępujące skutki eksploatacji górniczej.

Ujęcia wód powierzchniowych

Na analizowanych obszarach nie znajdują się ujęcia wód powierzchniowych ani ich strefy ochronne.

2.4 WODY PODZIEMNE

Regionalizacja Hydrogeologiczna

Według Mapy Hydrogeologicznej w skali 1:200000 ark. Kraków³cały analizowany obszar wchodzi w skład Regionu Górnośląskiego XVI, podregion łaziski XVI3, w którym główny poziom użytkowy wód podziemnych znajduje się w utworach karbonu, a znaczenie podrzędne mają poziomy czwartorzędowe i triasowe.

---

³ Mapa Hydrogeologiczna Polski 1 : 200000, ark. Kraków Wydawnictwa Geologiczne, 1980 r.;

Użytkowe piętra wodonośne

Według Mapy Hydrogeologicznej Polski ark. Oświęcim⁴ na analizowanym terenie w profilu hydrogeologicznym występuje karbońskie piętro wodonośne. W części centralnej i południowej obszaru dodatkowo występuje tu piętro triasowe, które jednak ma charakter podrzędny. W obrębie obszaru, gdzie występują oba te piętra wydzielono jednostkę hydrogeologiczną 5T/bC3II, zaś w części gdzie występuje tylko piętro karbońskie - wydzielono jednostkę 3cC3II. W jednostce 5T/bC3II stopień zagrożenia wód jest średni, a potencjalna wydajność studni wierconej wynosi od 10 do 30 m³/h. W jednostce 3cC3II stopień zagrożenia wód jest niski, a potencjalna wydajność studni wierconej wynosi < 10 m³/h. Na całym analizowanym obszarze jakość wód jest średnia, wymagają one prostego uzdatniania.

Triasowe piętro wodonośne

Trias budują głównie utwory węglanowe wapienia muszlowego i retu oraz pstry ility, piaskowce, piaski i żwiry środkowego i dolnego pstręgo piaskowca. Są one mocno zerodowane i zalegają niezgodnie na stropie utworów karbońskich, występują głównie w części centralnej i północnej. Największa stwierdzona miąższość utworów triasowych wynosi 89,1 m.

Triasowe piętro wodonośne związane jest głównie ze spękanyimi i skawernowanymi wapieniami oraz dolomitami wapienia muszlowego, w których występują szczelinowo-krasowe poziomy wodonośne, a także podrzędnie z piaskowcami dolnego pstręgo piaskowca, gdzie poziomy wodonośne mają charakter szczelinowo-porowy. W rejonie Wzgórza Chełmskiego, w północno-wschodniej części złoża oraz w części centralnej, na zachód od szybów głównych kopalni, utwory triasowe leżą w bezpośrednim kontakcie hydraulicznym z osadami czwartorzędowymi, przez które są zasilane. Na niewielkich obszarach położonych w części centralnej i północno-zachodniej, utwory triasowe posiadają natomiast bezpośredni kontakt z wodonośnymi utworami dolnego opolu. Poziomy wodonośne piętra triasowego, w rejonach występowania szczelnej pokrywy iłów mioceńskich, posiadają charakter naporowy, a w rejonach pozbawionych tej izolacji swobodny.

Karbońskie piętro wodonośne

Poziomy wodonośne utworów karbońskich związane są z zawodnionymi piaskowcami i zlepieńcami warstw libiąskich, łaziskich i orzeskich, przy czym z uwagi na rozprzestrzenienie poszczególnych warstw, ich litologię oraz umiejscowienie dokonanych jak i projektowanych robót górniczych, decydujące znaczenie dla zawodnienia kopalni mają warstwy łaziskie, których pokłady były i są przedmiotem eksploatacji. Warstwy te są generalnie zbudowane z ławic piaskowców o różnej i zmiennej granulacji z występującymi podrzędnie pokładami węgla, często w otulinie iłowców i mułowców. Warunki hydrogeologiczne w obrębie tych warstw rozpoznane zostały badaniami wykonanymi w otworach wiertniczych, a także prowadzonymi na bieżąco obserwacjami i pomiarami w wyrobiskach górniczych KWK „Piast”. Zasilanie warstw łaziskich z nadkładu złoża jest w dużej mierze utrudnione, z uwagi na przykrycie około 85% powierzchni obszaru szczelną pokrywą iłowców mioceńskich. Karbońskie piętro wodonośne zasilane jest jednak miejscami przez poziomy wodonośne triasu i poziom wodonośny związany z zawodnionymi utworami dolnego opolu. W przystropowych częściach warstw karbońskich wymienione poziomy wodonośne tworzą lokalnie w zasadzie jeden połączony kompleks wodonośny. Migracja wód w głąb górotworu jest jednak mocno utrudniona, gdyż współczynniki filtracji warstw karbońskich, zmienne w przedziale od ok. 6,7 x 10⁻⁵ m/s do 9,5 x 10⁻⁸ m/s, klasyfikują je do skał średnio przepuszczalnych i słabo przepuszczalnych. W granicach opracowania nie zinwentaryzowano ujęć wód karbońskiego poziomu.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Według Mapy wstępnej waloryzacji głównych zbiorników wód podziemnych⁵, materiałów Państwowej Służby Hydrogeologicznej oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych (Dz. U. Nr 126 poz. 878) w podłożu analizowanego terenu nie wydzielono głównych zbiorników wód podziemnych.

⁴ Wagner J., Chmura A., Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Katowice, PIG, Warszawa 1997;

⁵ Skrzypczyk L. [red], 2003: Mapa wstępnej waloryzacji Głównych Zbiorników Wód Podziemnych 1:800000, PIG, Warszawa;

Jednolite części wód podziemnych

W podziale na jednolite części wód podziemnych (JCWPd), cały analizowany teren znajduje się w obrębie JCWPd nr 145.

Ujęcia wód podziemnych

Na obszarze objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego nie znajdują się ujęcia wód podziemnych ani ich strefy ochronne.

2.5 KLIMAT I WARUNKI TOPOKLIMATYCZNE

Według klasyfikacji klimatyczno-rolniczej opracowanej przez R. Gumińskiego (1948), obszar Bierunia należy zaliczyć do dzielnicy XV (dzielnica częstochowsko-kielecka). Jest on położony w południowej części tej dzielnicy. Dzielnicę XV charakteryzują następujące warunki:

- 1) średnia temperatura stycznia wynosi $-2 + -3,0^{\circ}\text{C}$,
- 2) średnia temperatura lipca około $15-16^{\circ}\text{C}$,
- 3) średnia temperatura roczna $7-8^{\circ}\text{C}$,
- 4) dni z przymrozkami od 112 do 130,
- 5) dni mroźnych ok. 20-40,
- 6) ostatnie przymrozki wiosenne występują najczęściej w końcu kwietnia lub na początku maja,
- 7) czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi ok. 60-80 dni,
- 8) okres wegetacyjny trwa od 200 do 210 dni,
- 9) opady atmosferyczne znacznie zróżnicowane, do 650-750 mm/rok,
- 10) przeważają wiatry południowo-zachodnie i zachodnie o prędkościach średnich 3- 4 m/s.

Warunki anemologiczne, szczególnie istotne dla przewietrzania obszaru i stanu sanitarnego powietrza (przemieszczanie zanieczyszczeń), są uzależnione od kierunku napływu głównych mas powietrza oraz modyfikowane przez rozkład zasadniczych elementów orograficznych w analizowanym obszarze. Położona na obszarze Bierunia Starego stacja meteorologiczna posiada dane anemometryczne reprezentatywne dla całego regionu. Z danych IMGW za lata 1961-1990 wynika, iż w rejonie stacji Bieruń Stary dominują wiatry z sektora zachodniego (od SW do NW, ok. 49% przypadków), znacznie mniejszy (ok. 26 %) jest udział wiatrów wschodnich. Około 19 % przypadków stanowią cisze.

Zaobserwowane na stacji IMiGW w Bieruniu Starym dla lat 1961-1990 prędkości wiatrów kształtują się przeciętnie na poziomie 2,2 m/s (średnia roczna). Średnie prędkości wiatrów z poszczególnych kierunków zmieniają się w granicach od 2,1 m/s (SE) do 3,1 m/s (SW, W). Także z kierunku północno-zachodniego (NW) przeciętna prędkość wiatrów jest wysoka i wynosi 3,0 m/s, co wskazuje, iż generalnie wiatry wiejące z sektora zachodniego są silniejsze.

Przedstawiony wyżej układ wiatrów jest przyczyną różnego kształtowania stanu sanitarnego powietrza w regionie. Wiatry wiejące z południowego zachodu (SW) sprzyjają przewietrzaniu obszaru obniżając poziomy stężenie zanieczyszczeń w powietrzu. Natomiast wiatry wiejące z innych kierunków powodują nanoszenie tych zanieczyszczeń z innych części GOP-u nad analizowany obszar. Przy charakterystyce klimatycznej szczególnie istotne są warunki opadowe na analizowanym obszarze, od których zależy ilość wody pozostającej w obiegu. Dla analizowanego obszaru przyjęto dane z posterunku IMGW w Bieruniu Starym. W oparciu o te dane obliczono wartości średnie roczne i średnie miesięczne sumy opadów dla roku normalnego (a), suchego (b) i wilgotnego (c). Średnie roczne sumy opadów atmosferycznych w Bieruniu Starym kształtują się w granicach 750 mm. Natomiast w latach ekstremalnych zanotowano następujące sumy roczne: w latach wilgotnych - 978 mm i suchych - 568 mm. Stosunek maksymalnych do minimalnych rocznych sum opadów jest bardzo wyrównany, co wskazuje na dużą stabilność warunków występowania opadów w skali regionu. W ciągu roku dominują opady w półroczu letnim. Stosunek średnich sum opadów półrocza letniego do zimowego wynosi 1,7. Średnio na analizowanym obszarze spada w półroczu letnim około 63% sumy rocznej opadu. Maksimum opadowe występuje w lipcu, średnio po 97 mm opadu. Niemal równie wysokie sumy opadów występują w czerwcu (95 mm) i sierpniu (87 mm). Minima opadowe zaś w lutym i styczniu, kiedy notuje się opady w granicach 40 mm.

2.6 UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE, OSIADANIA TERENU NA SKUTEK EKSPLOATACJI GÓRNICZEJ

Ukształtowanie terenu

Analizowany teren jest stosunkowo płaski, usytuowany na połogiej równinie denudacyjnej, którą rozcinają płytko wcięte doliny Mlecznej i Potoku Ściernie. Dolina Mlecznej w Bieruniu Starym jest młodą formą wyciętą w pokrywie czwartorzędowej i tylko miejscami zaznaczoną w ukształtowaniu powierzchni ziemi. Różnice w deniwelacjach w stosunku do terenów otaczających wynoszą zaledwie 2-3 m, dlatego też przy obecnym zainwestowaniu jej bezpośredniego otoczenia zabudową, wizualnie jest trudna do wyodrębnienia, ogranicza się praktycznie tylko do jej bezpośredniego koryta. Rzędne na analizowanym terenie wynoszą generalnie ok. 240 m n.p.m., taka jest rzędna powierzchni zrównania denudacyjnego. Płyta rynku położona jest na wysokości ok. 241 m n.p.m. Koryto Mlecznej usytuowane jest na rzędnej ok. 238 m n.p.m., zaś lustro wody na terenach bezodpływowych na rzędnej ok. 235 m n.p.m., choć może ulegać wahaniom w zależności od sytuacji hydrograficznej. Ul. Chemików została przebudowana i umieszczona na nasypie, tak by nie była podtapiana.

Na wschód od doliny rz. Mlecznej oraz Bierunia Starego, z północy na południe ciągnie się jednolity wysoki wał ziemny o szerokości w podstawie 15-18 m i wysokości 4-6 m, stanowiący groblę dawnego Wielkiego Stawu Bieruńskiego założonego tu w XVI w., który funkcjonował do 1825 r. Wał ten, stanowiący groblę chroniącą miasto przed zalewem wodami tego stawu ciągnie się obecnie na północ od ul. Krakowskiej dochodząc do krawędzi doliny rz. Mlecznej. Wał ten jest obecnie w całości zarośnięty drzewami, w ciągu ul. Chemików rozcina go Potok Stawowy, niegdyś odwadniający ów staw. Jest to wyraźna i bardzo charakterystyczna forma terenowa w Bieruniu Starym. Pomiędzy wałem, a ul. Turyńską występują zalewiska związane z podziemną eksploatacją węgla kamiennego, która była tu prowadzona prawdopodobnie w latach 90-tych XX w. W wyniku osiadań powstało tu zalewisko bezodpływowe, które jednak zarosło roślinnością wodno-błotną i stanowi teren o dużej wartości przyrodniczej.

Rysunek 1 Ukształtowanie analizowanego terenu na podstawie Numerycznego Model Terenu.

Zjawiska osuwiskowe

Na analizowanym obszarze nie stwierdzono występowania zjawisk osuwiskowych, ani występowania terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

Osiadania terenu związane z działalnością górnictwem

Według informacji przekazanych przez Polską Grupę Górnictwem, oddział KWK Piast-Ziemowit w obrębie terenu górnictwem mogą tu wystąpić osiadania do 3 metrów w części południowo-wschodniej oraz może wystąpić trzecia kategoria terenu górnictwem. Centralna część Starego Miasta objęta jest filarem ochronnym. Część północna i północno-zachodnia analizowanego terenu wolna jest od przewidywanych szkód górnictwem. W podłożu części południowo-wschodniej eksploatacja prowadzona była już w przeszłości (prawdopodobnie lata 90-te XX w.), co doprowadziło do powstania zalewisk bezodpływowych.

2.7 GLEBY

Przy opisie gleb należy zwrócić uwagę, że tereny położone na południe i północ od ul. Chemików uległy znacznym przekształceniom na skutek podtopień, które jak do tej pory nie zostały uwzględnione na mapach glebowych czy ewidencyjnych. Stąd też należy pamiętać,

że gleby występujące w tej części praktycznie wyłączone są z użytkowania rolnego. Według mapy ewidencyjnej na analizowanym obszarze największy jest udział gruntów ornyc klasy RIVa i RIVb oraz łąk klasy IV i V. Grunty klasy III występują na niewielkich powierzchniach i zajmują łącznie 3,84 ha, co stanowi 4,12% powierzchni gruntów rolniczych. Obecnie w uprawie pozostają głównie grunty na północ od ul. Chemików i na północ od ul. Wylotowej, na pozostałych terenach grunty są przeważnie odłogowane.

Tabela 1 Klasy gleb miasta Bierunia na podstawie danych ewidencyjnych

Klasa Gleby	RIIIa	RIIIb	RIVa	RIVb	RV	RVI	ŁIII	ŁIV	ŁV	ŁVI	PsIV	PsV	PsVI
Grunty rolne analizowanego obszaru ok.93,26 ha	0,12	1,98	24,51	12,18	3,18	1,77	1,74	16,96	20,67	3,47	2,75	1,73	2,2
100%	0,13	2,12	26,28	13,06	3,41	1,90	1,87	18,19	22,16	3,72	2,95	1,86	2,36

Z typów gleb na analizowanym terenie występują w części północnej gleby bielcowe i pseudobielcowe. W części centralnej i południowej występują gleby brunatne właściwie i brunatne wylugowane. W dolinach cieków wyróżnia się gleby mułowo-torfowe i torfowo-mułowe oraz mady.

Na analizowanym terenie spośród kompleksów rolniczej przydatności gleb występują głównie gleby zaliczane do kompleksu żytniego dobrego oraz na mniejszych powierzchniach gleby kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego oraz zbożowo-pastewnego słabego. W dolinach cieków wydzielano użytki zielone średnie i użytki zielone słabe i bardzo słabe.

2.8 ZASOBY NATURALNE

W podłożu analizowanego obszaru występują dwa złoża węgla kamiennego „Studzienice” (ID Midas 7389, część północna obszaru) oraz Piast (ID Midas 299, część południowa obszaru). Dla eksploatacji złoża „Piast” wydzielono tu obszar i teren górniczy „Bieruń II”. Granica obszaru górniczego pokrywa się z granicą złoża, zaś granica terenu górniczego przebiega w odległości ok. 250 m na północ od granicy złoża i obszaru górniczego, obejmując tym samym dużą część całego obszaru objętego mpzp. Z kolei w części północno-wschodniej wydzielono teren górniczy „Lędziny I”, który wyznaczono dla eksploatacji złoża „Ziemowit” i „Lędziny”. Złoża te, jak również obszar górniczy „Lędziny I”, znajdują się poza analizowanym obszarem.

Złoże węgla kamiennego „Piast”⁶ - Udokumentowane w kategorii A+B+C1+C2 złoża „Piast”, o powierzchni 48.313 ha. Średnia miąższość udokumentowanej do głębokości 1000 m serii złożowej wynosi 550 m, natomiast sumaryczna miąższość pokładów przemysłowych waha się od 20 do 50 m. Należą one do warstw łaziskich i orzeskich. Występują w nich węgle energetyczne typu 31 i 32. Zawartość siarki całkowitej w węglu mieści się w przedziale od 0,4 do 5,0%, średnio 1,20%, zawartość popiołu w przedziale od 6,0 do 38,0%, średnio 15,0%, a wartość opałowa w przedziale od 16.800 do 29.800 kJ/kg, średnio 24.173 kJ/kg. Eksploatacja tego złoża prowadzona jest od lat 70-tych XX wieku.

Złoże węgla kamiennego „Studzienice” - Udokumentowane w kategorii C2 złoża „Studzienice” zostało wydzielone z udokumentowanego wcześniej złoża „Ćwiklice-Międzyrzecze-Bieruń”, po podzieleniu go na nowe rejony złożowe i włączeniu części zasobów do pobliskich kopalń. Do głębokości 1.250 m występują tu pokłady węgla warstw łaziskich i orzeskich. Sumaryczna miąższość pokładów warstw łaziskich waha się od 63 do 83 m, a warstw orzeskich od 70 do 99 m. Występują tu węgle nisko- i wysokopopiołowe typów 31, 32, 33 i 34. Zawartość popiołu w węglu waha się od 10,8% (węgle niskopopiołowe) do 35,58% (węgle wysokopopiołowe), a zawartość siarki całkowitej mieści się w przedziale od 0,53% do 1,33%. Średnia wartość opałowa węgla niskopopiołowych wynosi 26.912 kJ/kg, a węgla wysokopopiołowych 22.304 kJ/kg. Złoże obecnie nie jest przedmiotem eksploatacji.

⁶ Informacje dotyczące złóż na podstawie Mapy Geośrodowiskowej Polski ark. Oświęcim

2.9 PRZYRODA OŻYWIONA

Na analizowanym obszarze występują zróżnicowane elementy przyrody ożywionej. Oprócz terenów zurbanizowanych centralnej części miasta znajdują się tu również tereny rolnicze, nieużytki oraz tereny wodno-błotne powstałe na skutek osiadań terenu. Paradoksalnie te ostatnie cechują się jednocześnie najwyższymi walorami przyrodniczymi. W strukturze użytkowania terenu wyróżnia się zurbanizowana część miasta z rynkiem jako częścią centralną i odchodzącymi od niej uliczkami, wzdłuż których rozlokowała się zabudowa. Im dalej od rynku, tym zabudowa ulega stopniowemu rozproszeniu. W części zachodniej przepływa rzeka Mleczna, jednak jej dolina jest w dużej mierze zabudowana, zawężona i przekształcona, a sama rzeka na przestrzeni wieków została uregulowana i otoczona wałami przeciwpowodziowymi. W miejscach niezabudowanych występują głównie zbiorowiska ruderalne, brak jest tu koszonych łąk czy upraw rolnych pozostających w zagospodarowaniu. Pomiędzy ul. Licealną i ul. Oświęcimską i dalej w kierunku północnym, aż do ul. Wylotowej zabudowa i ogrodzenia zbliżają się całkowicie do rzeki. W centralnej części miasta niewiele jest terenów zielonych w postaci parków czy skwerów, większa ilość drzew rośnie tylko na cmentarzu przy ul. Krakowskiej.

Przez centralną część terenu, z południa na północ, przebiega dawna grobla Wielkiego Stawu Bieruńskiego. Obecnie jest ona zadrzewiona i stanowi element o charakterze parkowym. W części północno-wschodniej dominują grunty rolne oraz rozproszona zabudowa ulokowana wzdłuż ul. Wylotowej. W części południowo-wschodniej, na południe od ul. Chemików, znajduje się cenny pod względem przyrodniczym teren zalewisk bezodpływowych, które powstały na skutek podziemnej eksploatacji węgla kamiennego. Znajdują się tu liczne szuwały i zbiorowiska wodno-błotne, a także tereny zadrzewione (olchy, wierzby, czyli naturalna roślinność o charakterze łągowym) oraz otwarta toń wody (dwa zbiorniki o powierzchni ok. 442 ha i 0,69 ha). W połączeniu z zadrzewieniami dawnej grobli teren ten stanowi cenną mozaikę wartościowych pod względem przyrodniczym siedlisk. Grobla wraz z terenem zalewisk wskazywana była do objęcia ochroną prawną.

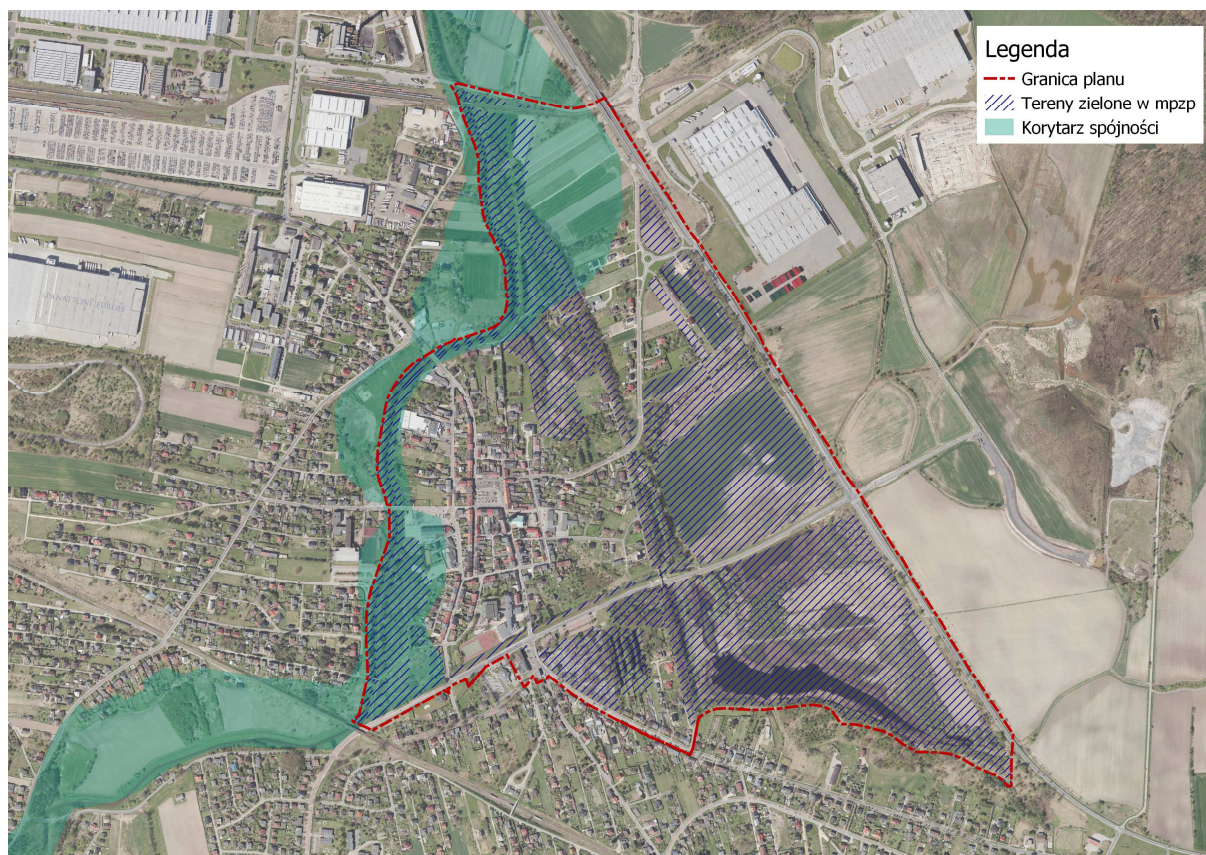
2.10 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R. ORAZ KORYTARZE EKOLOGICZNE

Spośród ustanowionych form ochrony przyrody na analizowanym obszarze znajdują się dwa pomniki przyrody: lipa drobnolistna na terenie cmentarza (nr wg RDOŚ 516) oraz dąb szypułkowy (nr wg RDOŚ 511), który rośnie na terenie dworca autobusowego przy ul. Chemików. Drzewa te zostały ustanowione zarządzeniem Nr 1/91 Burmistrza Miasta Bierunia z dnia 13 sierpnia 1991 r. w sprawie: tymczasowego uznania tworów przyrody ożywionej za pomniki przyrody. Poza tymi dwoma drzewami brak jest na analizowanym obszarze innych ustanowionych form ochrony przyrody.

W różnych dokumentach miejskich, w tym w suikzp z 2013 r. oraz w waloryzacji przyrodniczej z 2012 r. wskazywano teren zadrzewionej grobli i zalewisk do objęcia ochroną prawną ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe. Opis tego terenu znajduje się w rozdziale 2.9, jak do tej pory obszary te nie zostały objęte ochroną.

Koryto rzeki Mlecznej wraz z doliną stanowi korytarz spójności obszarów chronionych. Został on utworzony dla zapewnienia wzajemnej łączności obszarów chronionych, zgodnie z koncepcją Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych. Projekt planu uwzględnia jego występowanie poprzez pozostawienie, tam gdzie to możliwe, terenów zielonych wolnych od zabudowy wzdłuż koryta ciek. W pozostałych fragmentach korytarza obszar planu jest już zainwestowany, bądź Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przewiduje dla niego inne przeznaczenie, tak jak w północnej części.

Poniższy rysunek obrazuje tereny zielone - otwarte, na tle korytarza spójności. Jako tereny zielone w mpzp uwzględniono również te, gdzie zieleń stanowi równoważne przeznaczenie (np. ZP-KSp).

Rysunek 2 Korytarz spójności rzeki Mlecznej wraz z jej doliną.

2.11 KRAJOBRAZ

Na analizowanym terenie można wyróżnić różne typy krajobrazu: krajobraz śródmiejski, krajobraz podmiejskich dzielnic z zabudową jednorodinną, krajobraz rolniczy oraz krajobraz zbiorników wód śródlądowych. Ten ostatni krajobraz wyewoluował z krajobrazu zalewisk w nieckach z osiadań górniczych. Krajobraz przedmiotowego planu cechuje znaczne zróżnicowanie, polegające na współistnieniu terenów zurbanizowanych z przeplatającymi je obszarami „otwartymi”, w postaci zieleni urządzonej, terenów rolniczych, czy wód powierzchniowych śródlądowych. Na jego strukturę funkcjonalno-przestrzenną składają się: tereny mieszkaniowe i mieszkaniowo-usługowe, usługowe (w tym usługi turystyki, publiczne, gastronomii, oświaty, kultu religijnego), produkcyjno-usługowe, obszary związane z komunikacją – pieszą, rowerową, samochodową i kolejową, tereny infrastruktury technicznej oraz wspomniane wcześniej tereny „otwarte”. Walory krajobrazowe analizowanego terenu są zróżnicowane. Obok obszarów o ciekawym krajobrazie, jak np. teren śródmieścia z rynkiem, rejon cmentarza, zadrzewiona grobla czy teren zalewiska, znajdują się tu również tereny cechujące się krajobrazem negatywnym. Tu wymienić można np. uregulowane koryto rzeki Mlecznej wraz z jej przekształconą doliną, nieuporządkowane zaplecza budynków w śródmieściu, występowanie współczesnej zabudowy, która nie współgra z zabudową o charakterze zabytkowym. Negatywnym elementem krajobrazu jest również widoczne podniesienie ul. Chemików na wale złożonym z odpadów górniczych oraz występowanie roślinności ruderalnej w wyżej położonych partiach terenu położonego na południe od ul. Chemików. W miejscach niżej położonych dominują zbiorowiska wodno-błotne oraz szuwarowe, mające duży walor krajobrazowy, zbliżony do naturalnych zbiorowisk. Natomiast w miejscach wyżej położonych, na skutek zmian stosunków wodnych, odstąpiono od rolniczego użytkowania gleb, skutkiem czego dominują tu cechujące się negatywnym krajobrazem rozległe zbiorowiska ruderalne z dominującą nawłocią i wrotyczem. Cały teren objęty planem wymaga dalszego prowadzenia prac rewitalizacyjnych, które pozwolą na doprowadzenie do powstania jednolitej pod względem jakościowym tkanki przestrzennej, bez elementów zaniedbanych

i o charakterze ruderalnym. Jednym z narzędzi prowadzących do tego celu jest opracowywany obecnie miejscowy plan, a także wcześniejsze uchwały dotyczące utworzenia parku kulturowego.

2.12 ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Na obszarze objętym planem, ze względu na jego wielowiekową historię, znajduje się szereg obiektów o charakterze zabytkowym, wpisanych zarówno do Rejestru Zabytków Województwa Śląskiego, jak i Gminnej Ewidencji Zabytków. Występują tu również stanowiska archeologiczne. Ze względu na walory historyczne i kulturowe utworzono tu park kulturowy dla obszaru Staromiejskiego oraz dla obszaru Grobli. Zostały one utworzone uchwałą Rady Miejskiej Nr III/6/2016 z dnia 31 marca 2016r. w sprawie utworzenia Zespołu parków kulturowych pod nazwami Park Kulturowy dla Obszaru Staromiejskiego i Park Kulturowy dla Obszaru Grobli. Wszystkie te interesujące obiekty i obszary zostały szczegółowo wskazane zarówno w tekście, jak i na rysunku planu.

3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU

Na analizowanym obszarze obowiązuje sześć miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z lat 2003 r. – 2016 r. (patrz rozdział 1.2). Przedmiotowy projekt mpzp nie wprowadza znaczących zmian w istniejącej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, gdyż uwzględnia on ustalenia obowiązujących mpzp, a przede wszystkim aktualny stan zagospodarowania terenów. W związku z powyższym, zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń ww. planu będą podobne do tych, które nastąpią w sytuacji jego wykonania. Na części terenu brak jest mpzp i możliwe będzie tam wydawanie decyzji o warunkach zabudowy, co może skutkować niepożądanym lokowaniem zabudowy niezgodnym z zasadami ładu przestrzennego. Teren objęty opracowaniem w dużej mierze został zurbanizowany, zatem wiele przeznaczeń wskazanych w projekcie mpzp oddaje jego bieżące, aktualne zagospodarowanie. Istotnym elementem analizowanego opracowania jest pozostawienie w stanie obecnym istniejących obszarów zieleni urządzonej, co będzie miało duże znaczenie dla równoważenia procesów urbanizacyjnych. Wiele z zapisów mpzp z lat poprzednich uległo dezaktualizacji, zarówno w stosunku do obowiązującego stanu prawnego, jak i rzeczywistego sposobu zagospodarowania, stąd też konieczne stało się opracowanie nowego planu. Istotna jest również potrzeba wprowadzenia ustaleń, które pozwolą na zagospodarowanie terenu zgodnie z wymaganiami utworzonych tu parków kulturowych.

4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIEŚNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Na obszarze objętym mpzp nie zdiagnozowano problemów ochrony środowiska związanych z występowaniem obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r., gdyż takowe nie występują w granicach mpzp. Występuje tu jednak szereg innych problemów ochrony środowiska, których rozwiązanie często jednak wykracza poza ramy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Z problemów dotyczących form ochrony przyrody należy wymienić brak objęcia ochroną prawną terenu zadrzewionej grobli oraz zalewisk. Były one wskazywane do objęcia ochroną już w latach 90-tych XX w. Brak objęcia tych wartościowych obszarów ochroną prawną może skutkować ich dewastacją. Z pozostałych problemów ochrony środowiska wymienić można duży ruch samochodowy na DK44 oraz eksploatację węgla kamiennego w podłożu obszaru. Skutkiem eksploatacji węgla jest powstawanie osiadań, a co za tym idzie także i wzrost zagrożenia powodziowego. Jak do tej pory nie zostało wykonane szczegółowe opracowanie, które pozwoliłoby realnie oszacować możliwość występowania zjawisk powodziowych na terenie miasta przy uwzględnieniu postępującej eksploatacji górniczej.

5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU

5.1 WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE

W projekcie planu wydzielono teren koryta rzeki Mlecznej, a górne odcinki cieków Ściernie i Stawowy (w rejonie DK44) pozostawiono w terenach rolnych, zatem nie przewiduje się zagrożenia

dla tych cieków. Natomiast począwszy od wału grobli, aż do koryta Mlecznej, potok Stawowy został włączony do terenów ZP-KSp – tereny zieleni urządzonej lub parkingów, istnieje więc tu możliwość przekształcenia cieku, czy też jego trwałego przykrycia. Obecnie ciek w tym miejscu ma w dużej mierze charakter przydrożnego rowu melioracyjnego, nie mniej przy zagospodarowaniu terenu czy to zielenią parkową, czy parkingami należało będzie wziąć pod uwagę konieczność takiego jego przeprowadzenia, które zapewni spływ wód powierzchniowych. W przypadku terenu US-ZP istnieje możliwość zabudowy, czy zajęcia istniejących tu zbiorników śródlądowych. Są to zalewiska powstałe na skutek osiadań górniczych, ale ich wartość przyrodnicza jest duża. W związku z negatywną opinią Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska znak WOOŚ.410.63.2018.PB wprowadzono do projektu zmiany umożliwiające ochronę zbiorników znajdujących się na terenie K14.US-ZP. W obrębie tych terenów ustalono wydzielenia wewnętrzne B, które pozwolą zachować te cenne tereny.

Powstanie nowej zabudowy mieszkaniowej i usługowej niewątpliwie wpłynie na zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków. W celu przeciwdziałania zanieczyszczeniom, projekt planu ustala następujące zasady dotyczące gospodarki wodno-ściekowej:

w zakresie zaopatrzenia w wodę:

- zaopatrzenie w wodę z sieci wodociągowej;
- dopuszczenie stosowania indywidualnych ujęć wody;

w zakresie odprowadzania ścieków sanitarnych i przemysłowych:

- odprowadzanie ścieków do kanalizacji sanitarnej;
- zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków powstałych na obszarze planu do rowów melioracyjnych oraz wprost do gruntu;
- dopuszczenie lokalizowania:
  - przydomowych oczyszczalni ścieków (poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią);
  - zbiorników bezodpływowych;
- nakaz uwzględnienia wymogów wynikających z ustanowienia Aglomeracji Bieruń I uchwałą Nr XIV/1/2020 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 29 października 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Bieruń I (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2020 r., poz. 7702);

w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych:

- w wypadku technicznych możliwości nakaz podłączenia działek, na których sytuowane są budynki, do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej wybudowanej do ich obsługi lub retencjonowanie wód opadowych i roztopowych na działce, do której inwestor posiada prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, z możliwością ich wtórnego wykorzystania;
- w wypadku braku technicznych możliwości podłączenia działek, na których sytuowane są budynki, do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej, nakaz zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na działce, do której inwestor posiada prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, poprzez odprowadzanie ich w stanie niezanieczyszczonym do gruntu lub retencjonowanie z możliwością wtórnego wykorzystania;

Podsumowując – w związku z nowo wprowadzаныmi funkcjami oraz ustalonym nakazem odprowadzania ścieków głównie systemem kanalizacji sanitarnej, nie przewiduje się zagrożenia względem zanieczyszczenia wód powierzchniowych. W sąsiedztwie i częściowo na terenie objętym planem znajduje się już infrastruktura kanalizacyjna, co minimalizuje jakiegokolwiek zagrożenie. Natomiast przekształceniu może ulec potok Stawowy. Zbiorniki powstałe na skutek osiadań pozostawiono do ochrony w ramach terenów wydzielen wewnętrznych B.

5.2 WPLÝW NA WODY PODZIEMNE

Na analizowanym obszarze nie występuje Główny Zbiornik Wód Podziemnych, natomiast występują tu użytkowe poziomy wodonośne w utworach karbońskich, a podrzędnie również w utworach triasowych. Dla ochrony wód podziemnych ważne będą przedstawione już powyżej zapisy dotyczące odprowadzania ścieków. W związku z zapisami planu oraz jego charakterem, nie przewiduje się zagrożenia tego elementu środowiska.

5.3 WPLÝW NA KLIMAT

Zdecydowana większość analizowanego terenu została już zabudowana, zatem topoklimat generalnie nie ulegnie tu zmianie. Jedynie na niewielkich fragmentach niezabudowanych dotąd obszarów, może nastąpić lokalne przekształcenie mikroklimatu. Wprowadzenie proponowanych przez plan funkcji w żaden sposób nie wpłynie na klimat i topoklimat gminy w ujęciu ogólnym. Jedynymi większymi terenami, na których może nastąpić wpływ na lokalne topoklimaty są tereny zalewisk w części południowo-wschodniej i teren rolny w części północno-wschodniej. W przypadku zmiany przeznaczenia tych terenów przekształceniu ulegnie występujący tu topoklimat: w przypadku terenu pierwszego zmianie ulegnie topoklimat zbiorników wodnych, a w przypadku drugim topoklimat rolniczy.

5.4 WPLÝW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Budowa nowych obiektów o charakterze mieszkaniowym lub usługowym może nieznacznie wpłynąć na przekształcenie powierzchni terenu, nie będzie ona jednak miała charakteru znaczących przekształceń. Projekt planu nie przewiduje realizacji wielkoskalowych przedsięwzięć, takich jak drogi wysokich klas, składowiska odpadów, odkrywkowe kopalnie czy inne obiekty, których budowa związana jest z przemieszczaniem znaczącej ilości mas ziemnych. Zmiany powierzchni ziemi należy uznać za nieuniknione, towarzyszące wprowadzeniu każdego typu inwestycji, jednocześnie jednak nie powodujące znaczących przekształceń morfologii terenu. Należy również zauważyć, że znacząca część terenów jest tu już zabudowana i przekształcona na skutek wieloletnich procesów urbanizacyjnych, w związku z czym ewentualne zmiany będą dotyczyły terenów już wcześniej przekształconych.

5.5 WPLÝW NA GLEBY

Przy powstaniu planowanej zabudowy istniejące tu gleby ulegną w większości zniszczeniu. Gleby o charakterze rolniczym występują zarówno po wschodniej, jak i po zachodniej stronie starej grobli stawu, przy czym należy zauważyć, że po stronie wschodniej pozostają one w uprawie, zaś po stronie zachodniej, bliżej centrum miasta, uprawy rolne praktycznie nie są już prowadzone, albo też występują na niewielkich poletkach. Z kolei na południe od ul. Chemików gleby są od lat odłogowane ze względu na ich degradację spowodowaną osiadaniami górnictwami i podtopieniami. W wyniku realizacji ustaleń planu na analizowanym terenie przestanie funkcjonować rolnictwo, a gleby zostaną zdegradowane i przekształcone. W użytkowaniu rolniczym pozostaną jedynie tereny położone pomiędzy ul. Chemików, ul. Wylotową i groblą. Przekształceniu ulegną głównie grunty klasy IVa i IVb, ale i także fragmenty gleb klasy III, ze względu jednak na położenie w obrębie miasta zgoda na zmianę ich przeznaczenia na cele nierolne nie będzie potrzebna. W świetle obowiązującego prawa zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161 ze zm.), przekształcenie gleb klasy I-III na cele nierolnicze (poza obszarami miast) oraz gruntów leśnych na cele nieleśne w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wymaga zgody odpowiedniego organu. Na skutek ustaleń projektu planu wymagana będzie zgoda na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, dotyczy ona jednak tylko niewielkich fragmentów przeznaczonych pod planowane drogi dojazdowe.

5.6 WPLÝW NA ZASOBY NATURALNE

W głębokim podłożu analizowanego obszaru występują udokumentowane złoża węgla kamiennego, których eksploatacja prowadzona jest na podstawie obowiązujących koncesji. Dla potrzeb eksploatacji złóż utworzono obszary i tereny górnicze. Projekt planu ujawnia udokumentowane złoża kopalin oraz obszary i tereny górnicze, a także nie wprowadza form zagospodarowania, które uniemożliwiłyby dalszą eksploatację tych złóż. Nie stwierdzono zagrożenia dla tego komponentu środowiska.

5.7 WPLÝW NA PRZYRODĘ OŻYWIONĄ

Projekt planu ustala możliwość poszerzenia zabudowy na wielu terenach. W przypadku centralnej części miasta rozwój zabudowy będzie następował w oparciu o luki w zabudowie już istniejącej. Większe nowe tereny z możliwością urbanizacji wprowadza się na wschód od terenu

grobli. Rozległą powierzchnię zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usługowej i mieszkaniowo-usługowej wskazuje się na północ od ul. Wylotowej. Na południe od tej drogi ustala się nieco mniejszy teren usługowy i mieszkaniowo-usługowy. Na terenach zalewisk położonych na południe od ul. Chemików wprowadza się tereny sportu i rekreacji lub tereny zieleni urządzonej. Spośród nowych dróg zaprojektowano drogę klasy lokalnej stanowiącą połączenie ul. Wylotowej z ul. Chemików na południu i z ul. Lędzińską na północy, drogi dojazdowe - połączenie ul. Oświęcimskiej z ul. Lędzińską wzdłuż rzeki Mlecznej, połączenie ul. Wylotowej z ul. Chemików poprzez ul. Ks. P. Macierzyńskiego, boczną drogę ul. Krakowskiej oraz drogę wiodącą od ul. Krakowskiej do ul. Turyńskiej, po południowej stronie zalewiska, ul. Lędzińska została wykazana jako droga klasy głównej. Wprowadzono również kilka niezbędnych dróg wewnętrznych.

Po zachodniej stronie starej grobli sposób zagospodarowania zasadniczo nie zmieni się i nie zajdą znaczące zmiany w strukturze przyrodniczej. Ewentualne zmiany zagospodarowania będą dotyczyły tylko niewielkich luk w zabudowie z roślinnością ruderalną, trawnikami czy przydomowymi ogrodami. W części północno-wschodniej zmiana zagospodarowania nastąpi na terenach gruntów ornych, nie występują tu cenne siedliska przyrodnicze. Największe zmiany dotkną terenów podmokłych na południe od ul. Chemików. Co prawda, nie wprowadza się tu funkcji prowadzącej do intensyfikacji zabudowy, a wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej określono na 85%, ale nawet w przypadku realizacji usług sportu i rekreacji (np. pole golfowe) czy zieleni urządzonej może nastąpić utrata walorów tego terenu. W związku z negatywną opinią Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska znak WOOŚ.410.63.2018.PB wprowadzono do projektu zmiany umożliwiające ochronę zbiorników znajdujących się na terenie K14.US-ZP. W obrębie tych terenów ustalono wydzielenia wewnętrzne B, które pozwolą zachować cenne tereny. Ustalono tu minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w granicach wydzieleni wewnętrznych B - 95%, w tym w formie zbiorników wodnych – 90%. Rozwiązanie to pozwoli zachować zbiorniki.

Wprowadzenie zabudowy na wszystkich terenach przeznaczonych pod urbanizację spowoduje zmianę w środowisku roślinnym, skutkującą między innymi zanikaniem roślinności dotychczas tu występującej na rzecz gatunków obcych na terenach realizacji zabudowy. Roślinność i zwierzęta związane do tej pory z gruntami rolnymi, w tym odłogowanymi, a także z terenami wodno-błotnymi zostaną z tych terenów wyparte, a wprowadzone zostaną gatunki charakterystyczne dla zieleni urządzonej np. w formie ogrodów, zieleńców czy trawników na powierzchni biologicznie czynnej, której wartość została wyznaczona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Na terenach przewidzianych w planie do urbanizacji nie występują stanowiska roślin chronionych, czy cenne siedliska przyrodnicze, a ustalenia planu nie przyczynią się do znaczącego pogorszenia stanu przyrody ożywionej. Jedynym wyjątkiem jest tu teren zalewisk bezodpływowych na południe od ul. Chemików, który cechuje się dużymi walorami przyrodniczymi. Wprowadzono w projekcie planu ustalenia, które pozwolą na zachowanie zbiorników wraz z otoczeniem.

Z pozytywnych ustaleń planu należy wskazać pozostawienie terenu starej grobli jako zieleni urządzonej. Tereny zieleni urządzonej wskazano również w części północno-zachodniej planu (na północno-zachód od ul. Wylotowej) oraz w dolinie Mlecznej na zachód od ul. Kopcowej. Będą one stanowiły przeciwwagę dla procesów urbanizacyjnych.

5.8 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIEŃNIA 2004 R.

Na terenie objętym planem znajdują się dwa drzewa stanowiące pomniki przyrody. Zostały one wskazane w projekcie planu, zarówno w części tekstowej, jak i na rysunku. Nie przewiduje się zagrożenia dla pomników przyrody, gdyż obowiązują dla nich przepisy odrębne.

Na terenie objętym planem wskazywano do objęcia ochroną teren starej grobli oraz zalewisk bezodpływowych, na których wykształciły się zbiorniska wodno-błotne. Jak do tej pory nie zostały dla nich ustanowione formy ochrony przyrody. Teren grobli pozostawia się w ramach przeznaczeń ZP – zieleni urządzonej, nie przewiduje się więc jego zagrożenia. Natomiast teren zalewisk wskazano jako teren o funkcji zieleni urządzonej lub usług sportu i rekreacji. W przypadku tego typu siedlisk jakakolwiek zmiana sposobu zagospodarowania może doprowadzić do całkowitej utraty ich wartości. W związku z negatywną opinią Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska znak

WOOŚ.410.63.2018.PB wprowadzono do projektu zmiany umożliwiające ochronę zbiorników znajdujących się na terenie K14.US-ZP. W obrębie tych terenów ustalono wydzielenia wewnętrzne B, które pozwolą zachować cenne tereny. Ustalono tu minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w granicach wydzieleni wewnętrznych B - 95%, w tym w formie zbiorników wodnych – 90%. Rozwiązanie to pozwoli zachować zbiorniki.

5.9 WPLÝW NA KRAJOBRAZ

W przypadku obszaru objętego planem w jego części zachodniej zarys terenów zurbanizowanych pozostanie niezmieniony, gdyż obecnie jest on w dużej mierze ukształtowany. W zapisach projektowanego dokumentu znalazły się wskaźniki zagospodarowania i zabudowy terenów oraz zasady kształtowania ładu przestrzennego, które powinny zapewnić właściwe kształtowanie się krajobrazu. Najistotniejsze dla ochrony krajobrazu analizowanego planu jest uwzględnienie obiektów ujętych w Rejestrze Zabytków, wprowadzenie ochrony dla obiektów i obszarów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków oraz innych wartościowych (nieujętych w GEZ), wprowadzenie stref ochrony konserwatorskiej oraz uwzględnienie parków kulturowych.

W związku z ustaleniami planu nie przewiduje się zagrożeń dla walorów krajobrazu w części zachodniej, a wręcz przeciwnie – dzięki nim możliwe będzie wprowadzenie skutecznej ochrony terenów Starego Miasta i poprawy jego wizerunku oraz przeprowadzenie niezbędnych procesów rewitalizacyjnych. Natomiast w części wschodniej nastąpi zmiana krajobrazu z terenów rolniczych i z krajobrazu wód śródlądowych na tereny zurbanizowane. Niewątpliwie więc zmieni się sposób postrzegania krajobrazu, zwłaszcza dla podróżujących DK44 oraz ul. Chemików i ul. Wylotową. Zmiany krajobrazu w części wschodniej można uznać za znaczne, gdyż w tej części Bierunia obecnie dominuje raczej krajobraz rolniczy. Po wprowadzeniu zagospodarowania, które ustala mpzp znacznie tu dominować krajobraz terenów zurbanizowanych.

5.10 WPLÝW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

W projekcie planu uwzględniono występowanie szeregu obiektów o charakterze zabytkowym oraz wprowadzono szczegółowe zasady ich ochrony, w związku z czym nie przewiduje się zagrożenia dla tego komponentu środowiska. Istotnym elementem zabezpieczającym zabytki kulturowe są również wyznaczone strefy ochrony konserwatorskiej B, ochrony krajobrazu K i ochrony ekspozycji E, a także uwzględnienie występowania parków kulturowych: Staromiejskiego i Grobli. W związku ze szczegółowymi ustaleniami planu nie przewiduje się zagrożenia dla zabytków i obiektów kulturowych.

5.11 WPLÝW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

5.11.1 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Projekt planu wprowadza różnego typu funkcje, które mogą mieć potencjalny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego. O ile zagrożenie ze strony obiektów przemysłowych i usługowych jest niewielkie, ponieważ muszą one spełnić szereg norm ujętych w prawie ochrony środowiska oraz objęte są bieżącym systemem monitoringu, kontroli oraz pozwoleń, o tyle poważnym zagrożeniem jest poszerzenie funkcji mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej, która ciągle jest głównym sprawcą zanieczyszczeń w formie tzw. „niskiej emisji”. Zjawisko to może dotyczyć nowych terenów, które wskazano w północno-wschodniej części obszaru, a także w wyniku uzupełnienia zabudowy w części centralnej. W celu przeciwdziałania temu zjawisku projekt planu ustala następujące zasady zaopatrzenia w ciepło:

- indywidualne i zbiorowe zaopatrzenie w energię cieplną;
- stosowanie proekologicznych wysokosprawnych źródeł energii cieplnej, charakteryzujących się brakiem lub niską emisją substancji do powietrza;
- nakaz uwzględnienia wymogów wynikających z uchwały NR V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2017r. poz. 2624).

Ustalono również nakaz utrzymania standardów emisyjnych przez nowe obiekty budowlane, zgodnie z przepisami odrębnymi oraz zakaz lokalizowania usług, których działalność może powodować ponadnormatywną uciążliwość wykraczającą poza działkę, do której inwestor posiada prawo do dysponowania. Od 1 września 2017 r. na terenie województwa śląskiego obowiązuje tzw. uchwała antysmogowa⁷, dzięki której również i w gospodarstwach domowych nastąpi ograniczenie możliwości lokalizowania źródeł ciepła wykorzystujących najgorsze jakościowo paliwa. W związku z ustaleniami uchwały antysmogowej oraz stosunkowo niewielkim wzrostem powierzchni terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, nie przewiduje się znaczącego wzrostu zanieczyszczeń powietrza. Należy podkreślić, że zgodnie z obowiązującymi przepisami – bez względu na formę powstawania zanieczyszczeń, to na przedsiębiorcach lub inwestorach spoczywał będzie obowiązek ograniczenia tego negatywnego oddziaływania.

Zagrożenie ze strony terenów usług i terenów produkcyjnych ocenia się jako niewielkie, ponieważ przed ich realizacją i uruchomieniem muszą one spełnić odpowiednie wymogi w zakresie emisji do powietrza, zdają coroczne sprawozdania z zakresu korzystania ze środowiska, a ponadto podlegają kontroli ze strony WIOŚ. Ostateczna ocena będzie jednak dotyczyła konkretnych przedsięwzięć przy założeniu zgodnym z art. 144 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, tj. ich oddziaływanie nie powinno wykraczać poza teren danego inwestora. Jednocześnie mają one być usytuowane z dala od terenów mieszkaniowych.

Wprowadzone zmiany do projektu planu w wyniku wyłożeń do publicznego wglądu nie będą miały istotnego wpływu na stan środowiska. Korekty w tym zakresie były nieznaczne, dotyczyły głównie szerokości w liniach rozgraniczających, przebiegów w odniesieniu do sąsiednich nieruchomości gruntowych oraz w jednym przypadku zmiany klasy technicznej ze zbiorczej na główną (ul. Łędzińskiej). Pozornie zmiana rangi ul. Łędzińskiej może skutkować zwiększonym ruchem komunikacyjnym i w konsekwencji zwiększeniem emisji zanieczyszczeń. Natomiast stan faktyczny jest taki, że jest to uznanie stanu istniejącego w sensie prawnym i układu komunikacyjnego (z korektą linii rozgraniczających), który na dzień dzisiejszy jest w pełni ukształtowany. Ewentualne zmiany wpływu na środowisko, na wypadek przebudowy ul. Łędzińskiej – której na dzień dzisiejszy nie można wykluczyć, powinny nastąpić na etapie oceny oddziaływania na środowisko, w momencie ustalenia jej szczegółów.

5.11.2 KLIMAT AKUSTYCZNY

Dopuszczalne poziomy hałasu powinny odpowiadać wymaganiom rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112). Prowadzenie działalności na jakichkolwiek terenach (czy to produkcyjnych, czy usługowych, czy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej) nie powinno powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, o czym wyraźnie mówi art. 144 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska. W dalszej części w ust. 2 tego artykułu pojawia się nakaz dotyczący ewentualnego oddziaływania na środowisko i tereny sąsiednie, tj. eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisje hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny.

Na analizowanym terenie projekt planu nie wprowadza obiektów, które mogą mieć znaczący potencjalny wpływ na pogorszenie klimatu akustycznego, jak np. rozległe tereny przemysłowe w pobliżu terenów chronionych akustycznie. Niewątpliwie jednak wprowadzenie urbanizacji na nieużytkowane dotychczas tereny może spowodować pogorszenie jakości klimatu akustycznego, nie będzie to jednak oddziaływanie o charakterze znaczącym.

Po wprowadzeniu zabudowy mieszkaniowej czy usługowej poszczególne tereny „wypełnią” się odgłosami życia codziennego, jak np. ruch samochodów, rozmowy, śmiech, koszenie trawników, szczekanie psów. Wszystkie te elementy spowodują, że jakość klimatu akustycznego niewątpliwie ulegnie pogorszeniu, czego muszą być świadome osoby wybierające to miejsce dla przyszłego

---

⁷Uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

zamieszkania. Projekt planu nie wprowadza nowych dróg, które mogłyby powodować znaczące przekroczenie norm akustycznych. Wszystkie wskazane w projekcie planu nowe drogi będą miały niskie klasy, zwykle nie stanowią one źródła znaczących przekroczeń norm akustycznych. Ul. Lędzińską, wskazano jako drogę klasy głównej (zmiana parametrów z klasy zbiorczej). Pozornie korekta klasy technicznej do głównej może skutkować zwiększonym ruchem komunikacyjnym i w konsekwencji pogorszeniem środowiska akustycznego. Natomiast stan faktyczny jest taki, że jest to uznanie stanu istniejącego w sensie prawnym i układu komunikacyjnego (z korektą linii rozgraniczających), który na dzień dzisiejszy jest w pełni ukształtowany. Ewentualne zmiany wpływu na środowisko, na wypadek przebudowy ul. Lędzińskiej – której na dzień dzisiejszy nie można wykluczyć, powinny nastąpić na etapie oceny oddziaływania na środowisko, w momencie ustalenia jej szczegółów. W wypadku zdefiniowania potrzeby zastosowania środków technicznych mających na celu ochronę przed hałasem, celowe by było zainstalowanie ekranów akustycznych.

Należy jednocześnie podkreślić, że zgodnie z obowiązującym prawem jakość klimatu akustycznego, za wyjątkiem dróg, nie może przekroczyć ustalonych standardów, w związku z czym w razie wystąpienia jakichkolwiek przekroczeń właściciel terenu będzie zobowiązany do ograniczenia uciążliwości. W projekcie planu, zgodnie z art. 114 ust. 1 Prawa Ochrony Środowiska wskazano, które z terenów należą do poszczególnych rodzajów terenów, o których mowa w art. 113 ust. 2 pkt 1.

W przypadku wystąpienia negatywnych oddziaływań inwestor będzie musiał każdorazowo wprowadzić odpowiednie zabezpieczenia. Do rodzajów zabezpieczeń należy np.: prowadzenie prac wyłącznie w określonych godzinach (np. poza godzinami nocnymi), zastosowanie ekranów akustycznych, prowadzenie prac w pomieszczeniach, odpowiednia lokalizacja emitorów hałasu. W przypadku zanieczyszczeń powietrza do rodzajów zabezpieczeń można zaliczyć np.: montaż właściwych, zgodnych z obowiązującymi normami urządzeń, montaż odciągów spalin, odpowiednia lokalizacja emitorów. W związku z charakterem poszczególnych terenów oraz z ewentualną możliwością wprowadzenia zabezpieczeń, nie przewiduje się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na analizowanych obszarach.

5.11.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Projekt planu nie przewiduje odrębnych zapisów z zakresu możliwości lokalizowania anten telefonii komórkowej. Podobnie jak w przypadku emisji zanieczyszczeń i hałasu, wprowadzanie do środowiska pól elektromagnetycznych obostrzone jest szeregiem przepisów oraz systemem kontroli, będącym poza kompetencjami planu miejscowego. Powyższe założenie jest zgodne z ustawą z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 777 ze zm.). Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nie może ustanawiać zakazów, które w konsekwencji uniemożliwią rozwój telefonii komórkowej.

5.11.4 GOSPODARKA ODPADAMI

Na skutek realizacji nowej zabudowy ilość powstających odpadów niewątpliwie wzrośnie, choć przyrost ten nie będzie znaczący. Dodatkowo będą one zagospodarowane zgodnie z obowiązującymi przepisami. Gospodarka odpadami obostrzona jest szeregiem przepisów oraz systemem kontroli, będącymi poza systemem planowania przestrzennego. Problem ten regulują: ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 779 ze zm.), ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 888 ze zm.), jak również odpowiednie uchwały Rady Gminy. Nie ma zatem potrzeby ani delegacji ustawowej do regulowania tego zagadnienia ustaleniami miejscowego planu, które zakładają ich rozwiązywanie aktami prawnymi wyższego rzędu.

5.11.5 TERENY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ

Na analizowanym obszarze występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Jest to obszar międzywala rzeki Mlecznej. Ponadto na mapach KZGW z 2020 r. wyznaczone zostały obszary szczególnego zagrożenia powodzią: na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat) oraz na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat). Wskazany został również obszar, na którym prawdopodobieństwo

wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat) oraz obszar obejmujący tereny narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

W zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zasady zagospodarowania terenu zgodne z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2233 z późn. zm.), w szczególności podczas realizacji nowej zabudowy w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat) ustala się nakaz:

- wnoszenia poziomu parteru budynków na minimalną wysokość – 0,3 m powyżej lustra wody 1%,
- zastosowania zaizolowania przeciwwodnego płyt posadzkowych/płyt fundamentowych oraz zabezpieczenia przed rozmyciem podłoża,
- zastosowania materiałów odpornych na działanie wody,
- zastosowania zabezpieczeń budynków izolacją przeciwwodną do poziomu parapetu okien,
- zastosowania konstrukcji budynków do wyporu w czasie zalania oraz naporu wody i kry,
- zastosowania zabezpieczenia otworów drzwiowych przed napływem wody powodziowej 1%,
- zastosowania zabezpieczeń przed przepływem zwrotnym ścieków z sieci kanalizacyjnej;

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią plan ustala zakaz realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków;

Były tu także wykazywane zagrożenia powodziowe związane głównie z osiadaniem terenu, których przyczyną jest podziemna eksploatacja węgla kamiennego. W projekcie planu, na podstawie danych zawartych w suikzp wskazano możliwość wystąpienia zagrożeń powodziowych. Dla tych terenów projekt planu ustala zakaz lokalizowania kondygnacji podziemnych oraz nakaz wnoszenia poziomu parteru budynków na minimalną wysokość – 1 m nad poziom terenu. W wypadku wystąpienia podtopień ustalenia te zminimalizują straty w mieniu.

5.11.6 ZAGROŻENIE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI

Na analizowanym obszarze nie występują zjawiska osuwiskowe, nie zaistniała więc potrzeba wprowadzania zapisów dotyczących tego typu zjawisk.

6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt planu ze względu na swoją skalę, wprowadzone funkcje oraz odległość od granic Rzeczypospolitej Polskiej, nie będzie potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przewidziano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko. W szczególności zaproponowano:

w zakresie zaopatrzenia w wodę:

- zaopatrzenie w wodę z sieci wodociągowej;
- dopuszczenie stosowania indywidualnych ujęć wody;

w zakresie odprowadzania ścieków bytowych i przemysłowych:

- odprowadzanie ścieków do kanalizacji sanitarnej;
- zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków powstałych na obszarze planu do rowów melioracyjnych oraz wprost do gruntu;
- dopuszczenie lokalizowania:
  - przydomowych oczyszczalni ścieków;
  - zbiorników bezodpływowych;

- nakaz uwzględnienia wymogów wynikających z ustanowienia Aglomeracji Bieruń I uchwałą Nr XIV/1/2020 Rady Miejskiej w Bieruniu z dnia 29 października 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Bieruń I (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2020 r., poz. 7702);

w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych:

- w wypadku technicznych możliwości nakaz podłączenia działek, na których sytuowane są budynki, do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej wybudowanej do ich obsługi lub retencjonowanie wód opadowych i roztopowych na działce, do której inwestor posiada prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, z możliwością ich wtórnego wykorzystania;
- w wypadku braku technicznych możliwości podłączenia działek, na których sytuowane są budynki, do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej, nakaz zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na działce, do której inwestor posiada prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, poprzez odprowadzanie ich w stanie niezanieczyszczonym do gruntu lub retencjonowanie z możliwością wtórnego wykorzystania;

w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną:

- zasilanie w energię elektryczną:
  - wysokiego napięcia liniami napowietrznymi lub kablami ziemnymi;
  - średniego i niskiego napięcia kablami ziemnymi;

w zakresie zaopatrzenia w gaz:

- zaopatrzenie w gaz z sieci gazowej;
- dopuszczenie stosowania wyłącznie podziemnych, indywidualnych zbiorników z gazem płynnym;

w zakresie zaopatrzenia w energię cieplną:

- indywidualne i zbiorowe zaopatrzenie w energię cieplną;
- stosowanie proekologicznych wysokosprawnych źródeł energii cieplnej, charakteryzujących się brakiem lub niską emisją substancji do powietrza;
- nakaz uwzględnienia wymogów wynikających z uchwały NR V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2017 r. poz. 2624);

utrzymanie czystości i porządku w gminie:

- w sposób zgodny z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 888 z późn. zm.).

w pozostałym zakresie:

- szczegółowe zapisy dotyczące zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów;
- uwzględniono występowanie szeregu obiektów zabytkowych, w tym parku kulturowego;
- uwzględniono występowanie zagrożeń powodziowych;
- uwzględniono występowanie złóż węgla kamiennego, obszarów i terenów górniczych;
- wskazano pomniki przyrody;
- ochronę zbiorników wodnych na terenach US-ZP poprzez wskazanie terenów wydzieleń wewnętrznych B.

W projekcie mpzp nie wprowadzono zapisów dotyczących kompensacji przyrodniczej, której zakres może zostać określony, zgodnie z art. 75 ust. 4 i 5 Prawa ochrony środowiska w pozwoleniu na budowę lub w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ze względu na charakter planu oraz brak znaczących negatywnych oddziaływań na elementy środowiska, w prognozie oddziaływania na środowisko nie proponuje się działań zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływanie. Jedynym terenem, na którym może wystąpić wpływ na tereny cenne pod względem przyrodniczym jest południowo-wschodnia część mpzp, a więc obszary zalewisk powstałe na skutek osiadań. W obecnym kształcie planu za działanie minimalizujące negatywne oddziaływanie należy uznać wskazanie wysokiego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej oraz wskazanie terenów wydzieleń wewnętrznych B, które pozwolą zachować cenne tereny. Ustalono tu minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w granicach wydzieleń wewnętrznych B - 95%, w tym

w formie zbiorników wodnych – 90%. Rozwiązanie to pozwoli zachować zbiorniki, co również może mieć wpływ na zachowanie terenu zalewisk.

8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000

Tak na terenach objętych planem, jak i w ich pobliżu nie występują obszary Natura 2000, a przedmiotowy projekt nie wprowadza funkcji, które mogłyby oddziaływać na ich cele, przedmiot ochrony i integralność, stąd nie zachodzi konieczność rozpatrywania rozwiązań alternatywnych.

9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 23 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym organ sporządzający miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy (w tym skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu).

Do metod analizy skutków realizacji postanowień planistycznych generalnie należeć może:

- prowadzenie rejestru miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, rejestrowanie wniosków o ich sporządzenie lub zmianę i gromadzenie materiałów z nimi związanych,
- ocena zgodności wydanych decyzji i pozwoleń budowlanych z mpzp,
- ocena i aktualizacja form ochrony przyrody i najcenniejszych siedlisk przyrodniczych,
- oceny rozwoju gospodarczego (np. przedsiębiorczości, rozwoju budownictwa, powierzchni urządzonych terenów zieleni).

Zgodnie z art. 25 ustawy Prawo ochrony środowiska oraz w celu uniknięcia powielania monitorowania w myśl zasady Dyrektywy 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, wpływ ustaleń projektu tego planu na środowisko przyrodnicze w zakresie: jakości poszczególnych elementów przyrodniczych, dotrzymywania standardów jakości środowiska, obszarach występowania przekroczeń, występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian – kontrolowany będzie w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki prowadzonego monitoringu prezentowane będą corocznie w Raportach o stanie środowiska, wydawanych w formie ogólnodostępnej publikacji. Źródłami danych w tym zakresie mogą też być: Wojewódzka Baza Danych (prowadzona przez Marszałka Województwa), źródła administracyjne wynikające z obowiązków sprawozdawczych lub zapisów ustawowych (decyzje, zezwolenia, pozwolenia) czy badania statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto w zakresie monitoringu poszczególnych elementów środowiska odpowiedzialne są: jednostki i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, starostwa powiatowe, urzędy wojewódzkie, a w zakresie ochrony przyrody Lasy Państwowe, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz inne jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów tej dziedziny (np. IMGW, RZGW).

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w mieście Bieruniu w rejonie obszaru Staromiejskiego i Grobli. Granice terenu objętego planem wyznacza od wschodu ul. Turyńska (DK44), od północy ul. Łędzińska, od zachodu rzeka Mleczna, od południa ul. Chemików i ul. Krakowska. W części południowo-wschodniej granica przebiega nieregularnie, bez oparcia w obiektach geograficznych. Powierzchnia terenu objętego planem to ok. 141,5 ha.

Do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie obszaru Staromiejskiego i Grobli przystąpiono na podstawie Uchwał Rady Miejskiej w Bieruniu: Nr VII/20/2016 z dnia 30 czerwca 2016 r. oraz Nr II/4/2017 z dnia 23 lutego 2017 r. Konieczność sporządzenia niniejszego planu miejscowego wynika przede wszystkim z utworzenia Zespołu parków kulturowych pod nazwami Park Kulturowy dla Obszaru Staromiejskiego i Park Kulturowy dla Obszaru Grobli uchwalonego uchwałą Nr III/6/2016 z dnia 31 marca 2016 r., do czego obliguje art. 16 ust. 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

(t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 710 ze zm.). Ponadto sporządzenie planu ma na celu uregulowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej tego obszaru, przeorganizowanie układu komunikacyjnego, w tym stworzenie wschodniego obejścia centrum miasta, dostosowanie jego zapisów do aktualnych wymagań prawnych (część obowiązujących dotychczas na tym obszarze planów miejscowych nie spełnia wymagań ustawowych) oraz ułatwienie procesów inwestycyjnych.

Prognoza ma na celu określenie prawdopodobnych skutków realizacji ustaleń miejscowego planu na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne i dobra kultury. Została ona sporządzona zgodnie z obowiązującym przepisami.

W budowie geologicznej analizowanego terenu udział biorą osady czwartorzędowe zalegające na starszych utworach karbońskich i triasowych. Przez obszar objęty opracowaniem przepływają trzy ciekі posiadające hydronimy, tj. Mleczna, Stawowy i Ściernie. Mleczna płynie wzdłuż zachodniej granicy opracowania, zaś potok Stawowy przez część centralną. W części wschodniej do potoku Stawowego dopływa potok Ściernie. Na południe od ul. Chemików znajdują się tereny podmokłe związane z osiadaniami terenu. Powstały tu dwa duże zbiorniki o powierzchni ok. 4,42 ha oraz 0,69 ha oraz kilkanaście mniejszych, w których woda utrzymuje się w zależności od sytuacji hydrologicznej. Teren ten jest jednym z najcenniejszych pod względem przyrodniczym na terenie całego miasta. Na obszarze objętym planem wyróżnia się użytkowe poziomy wodonośne w utworach triasowych i karbońskich, nie wydzielono natomiast głównego zbiornika wód podziemnych. W głębokim podłożu przedmiotowego terenu znajdują się złoża węgla kamiennego, których eksploatacja jest ciągle prowadzona. Dla ich eksploatacji wyznaczono obszary i tereny górnicze. Przy opisie gleb należy zwrócić uwagę, że tereny położone na południe i północ od ul. Chemików uległy znacznym przekształceniom na skutek podtopień, które jak do tej pory nie zostały uwzględnione na mapach glebowych czy ewidencyjnych. Stąd też należy pamiętać, że gleby występujące w tej części praktycznie wyłączone są z użytkowania rolnego. Według mapy ewidencyjnej na analizowanym obszarze największy jest udział gruntów ornych klasy RIVa i RIVb oraz łąk klasy IV i V. Grunty klasy III występują na niewielkich powierzchniach i zajmują łącznie 3,84 ha, co stanowi 4,12% powierzchni gruntów rolniczych. Obecnie w uprawie pozostają głównie grunty na północ od ul. Chemików i na północ od ul. Wylotowej, na pozostałych terenach grunty są przeważnie odłogowane. Na analizowanym obszarze występują zróżnicowane elementy przyrody żywej. Oprócz terenów zurbanizowanych centralnej części miasta znajdują się tu również tereny rolnicze, nieużytki oraz tereny wodno-błotne powstałe na skutek osiadań terenu. Paradoksalnie te ostatnie cechują się jednocześnie najwyższymi walorami przyrodniczymi. W strukturze użytkowania terenu wyróżnia się zurbanizowana część miasta z rynkiem jako częścią centralną i odchodzącymi od niej uliczkami, wzdłuż których rozlokowała się zabudowa. Im dalej od rynku, tym zabudowa ulega stopniowemu rozproszeniu. W części zachodniej przepływa rzeka Mleczna, jednak jej dolina jest w dużej mierze zabudowana, zawężona i przekształcona, a sama rzeka na przestrzeni wieków została uregulowana i otoczona wałami przeciwpowodziowymi. W miejscach niezabudowanych występują głównie zbiorowiska ruderalne, brak jest tu koszonych łąk czy upraw rolnych pozostających w zagospodarowaniu. Pomiędzy ul. Licealną i ul. Oświęcimską i dalej w kierunku północnym, aż do ul. Wylotowej zabudowa i ogrodzenia zbliżają się całkowicie do rzeki. W centralnej części miasta niewiele jest terenów zielonych w postaci parków czy skwerów, większa ilość drzew rośnie tylko na cmentarzu przy ul. Krakowskiej.

Przez centralną część terenu, z południa na północ, przebiega dawna grobla Wielkiego Stawu Bieruńskiego. Obecnie jest ona zadrzewiona i stanowi element o charakterze parkowym. W części północno-wschodniej dominują grunty rolne oraz rozproszona zabudowa ulokowana wzdłuż ul. Wylotowej. W części południowo-wschodniej, na południe od ul. Chemików znajduje się cenny pod względem przyrodniczym teren zalewisk bezodpływowych, które powstały na skutek podziemnej eksploatacji węgla kamiennego. Znajdują się tu liczne szuwary i zbiorowiska wodno-błotne, a także tereny zadrzewione (olchy, wierzby, czyli naturalna roślinność o charakterze łąkowym) oraz otwarta toń wody. W połączeniu z zadrzewieniami dawnej grobli teren ten stanowi cenną mozaikę wartościowych pod względem przyrodniczym siedlisk. Grobla wraz z terenem zalewisk wskazywana

była do objęcia ochroną prawną. Na obszarze objętym planem, ze względu na jego wielowiekową historię znajduje się szereg obiektów o charakterze zabytkowym, wpisanych zarówno do Rejestru Zabytków Województwa Śląskiego, jak i Gminnej Ewidencji Zabytków. Występują tu również stanowiska archeologiczne. Ze względu na walory historyczne i kulturowe utworzono tu park kulturowy dla obszaru Staromiejskiego oraz dla obszaru Grobli. Zostały one utworzone uchwałą Rady Miejskiej Nr III/6/2016 z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie utworzenia Zespołu parków kulturowych pod nazwami Park Kulturowy dla Obszaru Staromiejskiego i Park Kulturowy dla Obszaru Grobli. Wszystkie te interesujące obiekty i obszary zostały uwzględnione zarówno w tekście, jak i na rysunku planu.

W wyniku powstania nowych terenów zurbanizowanych może wystąpić wpływ na wody powierzchniowe i podziemne, projekt planu wprowadza jednak odpowiednie zapisy dotyczące odprowadzania ścieków. Gleby oraz rolnicza przestrzeń produkcyjna zostanie przekształcona na terenach wskazanych do urbanizacji. Nie zakłada się zagrożenia związanego z pogorszeniem jakości powietrza atmosferycznego oraz klimatu akustycznego. Projekt planu nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko. W wyniku realizacji ustaleń planu stan środowiska przyrodniczego nie ulegnie znaczącej zmianie, za wyjątkiem jednego terenu, zalewisk na południe od ul. Chemików. Mogą one zostać przekształcone i stracą całkowicie swoją obecną funkcję. W związku z negatywną opinią Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska znak WOOŚ.410.63.2018.PB wprowadzono do projektu zmiany umożliwiające ochronę zbiorników znajdujących się na terenie K14.US-ZP. W obrębie tych terenów ustalono wydzielenia wewnętrzne B, które pozwolą zachować cenne tereny. Ustalono tu minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w granicach wydzieleni wewnętrznych B - 95%, w tym w formie zbiorników wodnych – 90%. Rozwiązanie to pozwoli zachować zbiorniki. Z pozytywnych ustaleń planu należy wskazać pozostawienie terenu starej grobli jako zieleni urządzonej. Tereny zieleni urządzonej wskazano również w części północno-zachodniej planu (na północny-zachód od ul. Wylotowej) oraz w dolinie Mlecznej na zachód od ul. Kopcowej. Będą one stanowiły przeciwwagę dla procesów urbanizacyjnych.

W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Na etapie oceny projektu planu nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania. Nie ustalono również prac kompensacyjnych, gdyż ustawodawca nie przewiduje wprowadzenia takich rozwiązań w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jedynym terenem, na którym może wystąpić wpływ na tereny cenne pod względem przyrodniczym jest południowo-wschodnia część mpzp, a więc obszary zalewisk powstałe na skutek osiadań. Działaniem zapobiegającym i ograniczającym negatywne oddziaływanie jest wskazanie terenów wydzieleni wewnętrznych, które pozwolą zachować zbiorniki. W obecnym kształcie planu za działanie minimalizujące negatywne oddziaływanie należy uznać również wskazanie wysokiego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej, co również może mieć wpływ na zachowanie terenu zalewisk.

Projekt planu nie wprowadza funkcji, które mogłyby wpłynąć na cele, przedmiot ochrony oraz integralność jakiegokolwiek obszaru Natura 2000, w związku z czym nie ma potrzeby wprowadzenia rozwiązań alternatywnych.

11. LITERATURA

Absalon D. i inni, „Mapa sozologiczna w skali 1:50 000 Arkusz M-34-63-C „Oświęcim”, Przedsiębiorstwo „GEPOL, Poznań, 1996;

Absalon D. i inni, „Mapa hydrologiczna w skali 1:50 000 Arkusz M-34-63-C „Oświęcim”, Przedsiębiorstwo „GEPOL” Poznań, 1996;

Centralna Baza Danych Geologicznych – strona internetowa PIG, <http://baza.pgi.gov.pl/>;

Dane Górnośląskiej Regionalnej Sieci Sejsmologicznej;

Gatlik J., Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Oświęcim, PIG, Warszawa 2002;

- Gromadzki M. (red.), Ptaki. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków, Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2004;
- Gruszczyński S., Motyka J., Mikołajczak J., Kasprzak A., 2014: Potrzeba wdrożenia zintegrowanego systemu monitorowania i dozowania wód kopalnianych do rzeki Wisły. Przegląd Górniczy nr 8;
- Gumiński R., Próba wydzielenia dzielnic rolniczo-klimatycznych w Polsce, Przegląd Meteorologiczny i Hydrologiczny, Warszawa 1948;
- strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego - <http://www.gus.pl>
- Guzik O. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski, 1 : 50 000, ark. Oświęcim, PIG, ,1958;
- Informacja o stanie środowiska 2007, 2008, 2009 WIOŚ Katowice, 2009;
- Jubileusz „Piasta” [w:] Kompania Węglowa. Listopad 2015 – 10(76);
- Jureczka J. i in., 2005: Atlas geologiczno-złożowy polskiej i czeskiej części Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. PIG, MŚ. Warszawa;
- Jureczka J., Martinec P., 2005: Rozwój utworów węglonośnych karbonu Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. [w:] Geologia i zagadnienia ochrony środowiska w regionie górnośląskim. Mat. LXXVI Zjazdu PTG. Rudy k. Rybnika;
- <http://www.powodzbierun.pl/powodzie-w-bieruniu,2010.html>;
- Kondracki J., Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa 1998;
- Krysowska M., 1967: Objasnienia do szczegółowej mapy geologicznej Polski. WG, Warszawa;
- Mapa geologiczna Polski 1 : 200 000, ark. Kraków. WG, 1980;
- Mapa Hydrogeologiczna Polski 1 : 200 000, ark. Kraków WG, 1980;
- Marcinek R.: Wielki Staw Bieruński i jego pozostałości, strona internetowa Urzędu Miasta Bieruń;
- Materiały do uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia pod nazwą Droga ekspresowa S1 odcinek węzeł Kosztowy II – węzeł Suchy Potok w Bielsku-Białej, Ekosound S.C. w Sosnowcu, grudzień 2007;
- Ocena aktualności obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bierunia opracowane przez PPSUiR TERPLAN, Katowice;
- Opracowanie ekofizjograficzne dla miasta Bieruń opracowane przez firmę EKOID, Katowice, 2010 r.;
- Pilecka E., 2015: Rola tektoniki w oddziaływaniu na powierzchnię wysokoenergetycznej sejsmiczności w GZW. Przegląd Górniczy Nr 2;
- Pilecka E., Szermer-Zaucha R., 2012: Statystyczna analiza wpływu lokalnej tektoniki związane z wysokoenergetyczną sejsmicznością na szkody w obiektach budowlanych na terenie KWK „Piast”. Przegląd Górniczy Nr 3;
- Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300000 ark. 11, PAN, Matuszkiewicz W. [red], Warszawa , 1995;
- Państwowa Służba Hydrogeologiczna – strona internetowa PIG,<http://www.psh.gov.pl> ;
- Parusel. J[red], Korytarze ekologiczne w województwie śląskim, CPDGŚ, Katowice 2007;
- Plan gospodarki odpadami dla miasta Bieruń na lata 2010-2013; Albeko, Bieruń, grudzień 2009;
- Program ochrony środowiska miasta Bieruń na lata 2010-2013 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2014 - 2017; Albeko, Bieruń, 2009;
- Program małej retencji dla Województwa Śląskiego – aktualizacja 2016 r. Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach;

Prognoza wpływu eksploatacji na powierzchnię w okresie 2015-2030. Mapa w skali 1 : 10 000. Oddział KWK Piast-Ziemowit Ruch Piast;

Prognoza oddziaływania na środowisko zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ul. Korczaka i Parku Północnego. <http://bip.umtychy.pl/index.php?action=PobierzPlik&id=12760>;

Raport oddziaływania na środowisko w związku z wydobywaniem węgla kamiennego ze złoża Piast, Geoproserwis, Jaworzno, 2009;

Raport z wykonania map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego. Załącznik 1: Projekt ISOK – raport z zakończenia realizacji zadania 1.3.2. – przygotowanie danych hydrologicznych w zakresie niezbędnym do modelowania hydraulicznego. Raport końcowy. Warszawa 2011 r.;

Rózkowski A. [red.], Mapa warunków występowania, użytkowania, zagrożenia i ochrony zwykłych wód podziemnych Górnośląskiego Zagłębia Węglowego i jego obrzeżenia; 1 : 100 000. PIG, Warszawa;

Mapa wstępnej waloryzacji Głównych Zbiorników Wód Podziemnych 1:800000, PIG, Skrzypczyk L. [red], Warszawa;

Mapa Geośrodowiskowa Polski, 1 : 50 000, ark. Oświęcim, PIG, Strzezińska K, Formowicz R. 2002;

Sporysz G., 2009: Ocena stanu zagrożenia metanowego w południowo-wschodniej części Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. Rozprawa doktorska, promotor: prof. dr hab. inż. Nikodem Szlązak. AGH Kraków;

Szerner-Zaucha R., Pilecka E, 2012: Szkody górnicze powstałe po wysokoenergetycznych wstrząsach w KWK „Piast” w okresie 09.02.2010 – 14.03.2012. Warsztaty 2012 z cyklu „Zagrożenia naturalne w górnictwie”;

Topografia Bierunia z 1636 r. – mapa; Bieruń i okolice na fragmencie mapy wojskowej Śląska Christiana Friedricha von Werde z 1749 r. – mapa [w:] Kaczmarek R., Myszor J. [red.], 2007: Bieruń: monografia historyczna. Bieruński Ośrodek Kultury;

Waloryzacja przyrodnicza gminy Bieruń, Zakład badawczo-Uslugowy „Ekos”, Bieruń, 2012 r.

Wasilewska M., 2007: Struktura zmienności parametrów złóż węgla kamiennego w wybranych kopalniach Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. Rozprawa doktorska, promotor: dr hab. inż. Jacek Mucha. AGH Kraków;

Walczykiewicz T., 2011: Monografia powodzi – Wisła maj-czerwiec 2010. IMGW PIB. http://shp.org.pl/Seminaria/20_04_2011/Wisla_10.pdf;

Zebranie danych o obciążeniu układu komunikacyjnego – w trakcie wizji w terenie w wybranych fragmentach miasta oraz dane udostępniane przez P..... Inkom w Katowicach (natężenia ruchu pojazdów na wybranych odcinkach dróg krajowych i wojewódzkich DK 44, DW 931 oraz DW 934w okresach marzec – maj 2010 r. oraz z lat 2005 – 2010 (patrz załącznik);

Informacje dotyczące jakości środowiska:

Adrianek Z., Skowronek K., 2005: Stan gleb w województwie śląskim w oparciu o wyniki badań przeprowadzonych przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach.

Aktualizacja programu ochrony środowiska dla miasta Bierunia na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021. ALBEKO Opole, 2014.

Bohatkiewicz J. i in., 2015: Program Ochrony Środowiska Przed Hałasem dla Województwa Śląskiego do roku 2018 dla terenów aglomeracji, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie. Zarząd Województwa Śląskiego. Katowice 2015.

Jubileusz „Piasta” [w:] Kompania węglowa nr 10 (76), listopad 2015. Katowice.

Piętnasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2015 rok. WIOŚ Katowice, 2016.

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Bieruń. Agencja Użytkowania i Poszanowania Energii Sp. z o.o. Łódź 2014.

Program ochrony powietrza dla terenu byłej strefy bieruńsko-pszczyńskiej województwa śląskiego, gdzie stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu. Biuro Studiów i Pomiarów Proekologicznych „Ekometria” Sp. z o.o. w Gdańsku. Zarząd Województwa Śląskiego, październik 2013.

Sprawozdanie z pomiaru monitoringu pól elektromagnetycznych nr: 254/2012. Bieruń, ul. Granitowa. WIOŚ Katowice, 2012.

Sprawozdanie z pomiaru monitoringu pól elektromagnetycznych nr: 320/2015. Bieruń, ul. Granitowa. WIOŚ Katowice, 2015.

Stan jakości powietrza w województwie śląskim w 2015 roku. WIOŚ Katowice

Średni dobowy ruch pojazdów silnikowych na sieci dróg krajowych i wojewódzkich w 2015 r. Transprojekt-Warszawa Sp z o.o., na zlecenie GDDKiA w ramach Generalnego Pomiaru Ruchu w 2015 r.

Wyniki badań wód powierzchniowych – rzeki, 2015 rok. WIOŚ Katowice.

Wyniki badań wód powierzchniowych – rzeki, 2014 rok. WIOŚ Katowice.

Wysocka M., Chałupnik S., i in., 2012: Obserwacje zmian ekshalacji radonu w rekultywowanym osadniku kopalnianych wód dołowych. Prace Naukowe GIG Nr 1/2012.

12. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fot. 1 Centralna część obszaru, Rynek

Fot. 3 Rzeka Mleczna

Fot. 2 Centralna część obszaru, zabudowa przy ul. Krakowskiej

Fot. 4 Widok na cmentarz z ul. Chemików

Fot. 5 Potok Stawowy

Fot. 7 Zalewiska na południe od ul. Chemików, widok z grobli

Fot. 6 Zalewiska na południe od ul. Chemików

Fot. 8 Grobla Wielkiego Stawu Bieruńskiego